

Nr 62

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1968: 137 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anta därvid fogat förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

I propositionen föreslås vissa ändringar i den av vårriksdagen antagna förordningen om mervärdeskatt. Ändringarna gäller i första hand mervärdeskattens utformning i sådana delar, beträffande vilka riksdagen vid sitt antagande av förordningen gjort förbehåll för förnyad prövning. Några efter riksdagsbeslutet uppmärksammade frågor tas också upp till prövning. De frågor som behandlas gäller mervärdeskattens utformning både i materiella hänseenden och med avseende på beskattningsförfarandet. Bland ändringsförslagen kan särskilt nämnas att handeln med begagnade personbilar ställs utanför beskattningen samt att rätten till restitution av mervärdeskatt i princip blir ovillkorlig. Vidare föreslås ändring av övergångsbestämmelserna i syfte att eliminera retroaktiva verkningar av mervärdeskatten.

De föreslagna ändringarna är avsedda att gälla fr. o. m. den 1 januari 1969, då förordningen om mervärdeskatt träder i kraft.

Författningsförslaget har följande lydelse.

Förslag

till

Förordning**angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430)****om mervärdeskatt**

Härigenom förordnas, att 8, 10, 11, 14, 17, 18, 47—51, 68 och 69 §§, punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 2 §, anvisningarna till 8, 10, 11 och 14 §§ samt punkt 2 av övergångsbestämmelserna till förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.

Från skatteplikt undantages

1) fartyg för yrkesmässigt fiske, bogserbåt, livräddningskryssare, annat fartyg med nettodräktighet av minst 20 registerton, luftfartyg för yrkesmässig person- eller godsbefordran samt del, tillbehör och utrustning till sådant fartyg eller luftfartyg, när varan säljes till fartygets eller luftfartygets ägare eller införes till landet för dennes räkning,

2) krigsmateriel som — — — allmän nyhetstidning,

6) medlemsblad och periodisk publikation, som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda vanföra eller arbetshindrade medlemmar,

7) personaltidning, program — — — liknande förfarande,

11) tullfri trycksak och framkallad eller enbart exponerad mikrofilm, när varan införes till landet som gåva eller annars utan vederlag,

12) spritdryck, vin, tobaksvara, cigarrettpapper och cigarretthylsa vid införsel till landet i den ordning som avses i 12 § 4 mom. h) rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521) eller 1 § andra stycket förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

Från skatteplikt undantages

1) fartyg för yrkesmässigt fiske, bogserbåt, livräddningskryssare, annat fartyg för yrkesmässig person- eller godsbefordran med nettodräktighet av minst 20 registerton, luftfartyg för yrkesmässig person- eller godsbefordran samt del, tillbehör och utrustning till sådant fartyg eller luftfartyg, när varan säljes till fartygets eller luftfartygets ägare eller införes till landet för dennes räkning,

6) medlemsblad, periodisk publikation som väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda vanföra eller arbetshindrade medlemmar samt utländsk periodisk publikation av annat slag, när prenumerant på sådan publikation förmedlas mellan prenumerant och utländsk utgivare eller när sådan publikation inkommer direkt till prenumerant,

11) begagnad personbil, när sådan bil omsättes inom landet,

12) tullfri trycksak och framkallad eller enbart exponerad mikrofilm, när varan införes till landet som gåva eller annars utan vederlag, samt spritdryck, vin tobaksvara, cigarrettpapper och cigarretthylsa vid införsel till landet i den ordning som avses i 12 § 4 mom. h) rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521) eller 1 § andra stycket förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §.

Tjänst är — — — — eller rengöring,

2) mark och innefattar undersökning, planering, jordförbättring, schaktning, sprängning, borrhning, dränering eller utfyllning,

3) växande skog, odling eller annan växtlighet och innefattar röjning, plantering, uppskattning, märkning, gödsling, beskärning, gallring, avverkning eller växtskydd,

4) byggnad, annan — — — eller annonsering.

(Se vidare anvisningarna.)

2) mark och innefattar undersökning, planering, *jordbearbetning*, jordförbättring, schaktning, sprängning, borrhning, dränering, utfyllning eller *ytbeläggning*,3) växande skog, odling eller annan växtlighet och innefattar röjning, *sådd*, plantering, uppskattning, märkning, gödsling, beskärning, gallring, *skörd*, avverkning eller växtskydd,

(Se vidare anvisningarna.)

11 §.

Från skatteplikt — — — samt resgodsbefordran,

3) transport av vara till eller från utlandet,

4) bärgning av — — — sådan bärgning,

5) införing av annons i tryckalster som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7 eller av annons, som avser reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk annonsörs räkning,

6) visning av kinematografisk film,

7) obligatorisk kontrollbesiktning hos Aktiebolaget Svensk bilprovning.

(Se vidare anvisningarna.)

3) transport av vara till eller från utlandet eller *transport i samband med renhållning*,5) införing av annons i tryckalster som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7 samt *annonsering eller annan reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning*,

7) obligatorisk kontrollbesiktning hos Aktiebolaget Svensk bilprovning,

8) *tjänst som tillhandahålles av veterinär*.

(Se vidare anvisningarna.)

14 §.

Beskattningsvärdet utgör

1) vid omsättning av byggnad, monteringsfärdigt hus eller *begagnad personbil* samt vid servering eller rumsuthyrning 60 procent av vederlaget inräknat skatt och, vid uttag, 60 procent av saluvärdet inräknat skatt,

2) vid annan — — — — inräknat skatt.

Bestämmelserna i — — — — endast 20.

(Se vidare anvisningarna.)

Beskattningsvärdet utgör

1) vid omsättning av byggnad eller monteringsfärdigt hus samt vid servering eller rumsuthyrning 60 procent av vederlaget inräknat skatt och, vid uttag, 60 procent av saluvärdet inräknat skatt,

(Se vidare anvisningarna.)

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

17 §.

Skattskyldig får med de begränsningar som anges i 18 § vid redovisning av skatt avdraga ingående skatt som hänför sig till förvärv eller införsel för verksamhet som medför skattskyldighet. Rätt till avdrag föreligger för den redovisningsperiod då betalning erlagts. Har medgivande enligt 4 § andra stycket lämnats föreligger avdragsrätt för period då betalning erlagts eller skuld dessförinnan uppkommit.

Skattskyldig får med de begränsningar som anges i 18 § vid redovisning av skatt avdraga ingående skatt som hänför sig till förvärv eller införsel för verksamhet som medför skattskyldighet. *Avdrag får göras även för ingående skatt som hänför sig till framställning för utgivares räkning av tryckt upplaga av sådan publikation som är undantagen från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7.* Rätt till avdrag föreligger för den redovisningsperiod då betalning erlagts. Har medgivande enligt 4 § andra stycket lämnats föreligger avdragsrätt för period då betalning erlagts eller skuld dessförinnan uppkommit.

Bedriver skattskyldig — — — medför skattskyldighet.

Skattskyldig som bedriver handel med bilar får avdraga ingående skatt på förvärv och införsel för verksamheten med undantag dock för ingående skatt på vara till eller tjänst på begagnad personbil som utgör omsättningsvara i verksamheten.

Överstiger den — — — annan verksamhet.

Om återbetalning — — — — — i 49 §.

18 §.

Skattskyldig som är undantagen från redovisningsskyldighet enligt 6 § första stycket har icke rätt att avdraga ingående skatt.

Skattskyldig som är undantagen från redovisningsskyldighet enligt 6 § första stycket har icke rätt att avdraga ingående skatt. *Upphovsman till konstverk, som är hänförligt till tulltaxenummer 99.01—99.03, har icke rätt att avdraga ingående skatt som belöper på den konstnärliga verksamheten.*

Avdragsrätt föreligger — — — yrkesmässig verksamhet.

Föreligger skattskyldighet — — — medför skattskyldighet.

Konungen kan — — — — — i 1 §.

47 §.

Betalas icke skatt i sin helhet i behörig tid utgår restavgift på icke betalat belopp.

Betalas icke skatt i sin helhet i behörig ordning senast den dag då betalning skall ske enligt 42 § eller i enlighet med beslut om anstånd enligt 45 § utgår restavgift på icke betalat belopp.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Restavgiften är ————— hela kronal.
Bestämmelserna i ————— för mervärdeskatt.

48 §.

Betalas *skatt ej* i behörig tid in-   Betalas *icke skatt* i behörig tid och
drives skatt och restavgift.   *ordning* indrives skatt och restavgift.
Bestämmelserna i ————— om mervärdeskatt.

49 §.

Överstiger ingående ——— överskjutande beloppet.
Understiger skillnaden ——— tredje stycket.
Skattskyldig som ——— ingående skatt.
Överstiger skatt ——— överskjutande beloppet.
Den som ——— för mycket.

Bestämmelserna i 68 § 3 och 4 mom. uppbördsförordningen om restitution av skatt gäller i tillämpliga delar.

Vid återbetalning av överskjutande ingående skatt som den skattskyldige är berättigad att återfå enligt första eller andra stycket får endast restförd mervärdeskatt och därå belöpande restavgift avräknas.

Fordran på överskjutande ingående skatt får ej särskilt överlåtas eller utmätas.

I övrigt gäller uppbördsförordningens bestämmelser om restitution av skatt i tillämpliga delar beträffande återbetalning av mervärdeskatt.

50 §.

Vid länsstyrelsen skall finnas allmänt ombud som för det allmännas talan i mål och ärenden på vilka denna förordning äger tillämpning.

Närmare föreskrifter om allmänt ombud meddelas av Konungen.

I varje län skall finnas allmänt ombud som för det allmännas talan i mål och ärenden på vilka denna förordning äger tillämpning. Allmänt ombud får föra talan enligt 51 och 54 §§ även till skattskyldigs förmån.

Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, förordnar allmänt ombud och ersättare för denne.

51 §.

Talan mot ————— i länet.
Om besvär ————— i 69 §.

I övrigt får besvär icke föras mot beslut av länsstyrelsen enligt denna förordning.

68 §.

Brott som ————— av målsägande.

Åtal för brott som avses i 66 och 67 §§ får väckas endast efter anmälan av länsstyrelsen.

Åtal för brott som avses i 67 § får väckas endast efter anmälan av länsstyrelsen.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

69 §.

I fråga om vite enligt denna förordning gäller 123—125 §§ taxeringsförordningen.

I fråga om vite enligt denna förordning gäller 123—125 §§ taxeringsförordningen i tillämpliga delar.

Anvisningar

till 2 §.

1. Verksamhet anses — — — enligt kommunalskattelagen.

Verksamhet som — — — — även landstingskommun.

Bedriver staten, kommun eller kommuner var för sig eller gemensamt verksamhet som icke uteslutande tillgodoser egna behov, räknas verksamheten, när den ej drives i bolagsform eller liknande, som yrkesmässig till den del den avser annat än egna behov.

Bedriver staten, kommun eller kommuner var för sig eller gemensamt verksamhet som icke uteslutande tillgodoser egna behov, räknas verksamheten, när den ej drives i bolagsform eller liknande, som yrkesmässig till den del den avser annat än egna behov. *Som yrkesmässig verksamhet anses alltid statens järnvägars befordran av varor, postverkets befordran av varor i diligensrörelsen samt postverkets befordran av postpaket och grupporsband.*

2. Med omsättning — — — — — likställes byte.

Med omsättning förstås vidare uttag av vara ur verksamhet för annat ändamål än för försäljning, när rätt till avdrag för ingående skatt föreligger enligt 17 §. Som omsättning anses i enlighet härmed uttag av vara för den skattskyldiges eller hans anställdas personliga bruk. Utför den som bedriver byggnadsrörelse reparations-, underhålls- eller förbättringsarbete på egen fastighet, som icke användes i rörelsen och ej heller utgör lagertillgång i denna, anses uttag av byggnadsmaterial och annat material för arbetet som omsättning.

Med omsättning förstås vidare uttag av vara ur verksamhet för annat ändamål än för försäljning, när rätt till avdrag för ingående skatt föreligger enligt 17 §. Som omsättning anses i enlighet härmed uttag av vara för den skattskyldiges eller hans anställdas personliga bruk. Utför den som bedriver byggnadsrörelse reparations-, underhålls- eller förbättringsarbete på egen fastighet, som icke användes i rörelsen och ej heller utgör lagertillgång i denna, anses uttag av byggnadsmaterial och annat material för arbetet som omsättning. *Omsättning föreligger även när den som bedriver handel med begagnade personbilar i förening med verkstadsrörelse uttager vara ur verkstadsrörelsen för att tillföras begagnad personbil som utgör omsättningsvara i handeln med begagnade personbilar.*

Uttag av — — — — — i denna.

(Nuvarande lydelse)

Som omsättning anses icke uttag av maskin eller annan vara än personbil från lager av omsättningsvaror för användning som anläggningstillgång eller material i den skattskyldiges skattepliktiga verksamhet.

Med personbil ————— 1 800 kilogram.

(Föreslagen lydelse)

Som omsättning anses icke uttag av maskin eller annan *skattepliktig* vara *med undantag av skattepliktig* personbil från lager av omsättningsvaror för användning som anläggningstillgång eller material i den skattskyldiges skattepliktiga verksamhet.

till 8 §.

Undantaget för fartyg gäller ——— skattepliktig vara.

Undantaget för fartyg för ——— detta ändamål.

Undantaget för livräddningskryssare ——— af skeppsbrutne.

Undantaget för gas ——— av butiksvara.

Undantaget för allmän ——— varje vecka.

Undantaget för periodisk ——— hemvärnets verksamhet.

Butiksmässig försäljning enligt 8 föreligger, när upphovsmannen säljer egna konstverk i lokal som stadigvarande användes för försäljning och som är skild från hans bostad eller ateljé. Försäljning i samband med utställning enligt 8 är icke skattepliktig, när upphovsmannen själv anordnar utställningen och själv uppbär betalningen av köpare.

Med begagnad personbil under 11 förstås sådan personbil och sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil med tjänstevikt ej över 1 800 kilogram, som tidigare för annat ändamål än yrkesmässig återförsäljning sålts eller uttagits inom landet eller införts till landet.

till 10 §.

Tjänst under 1 är icke skattepliktig om den avser vara som är undantagen från skatteplikt enligt 8 §. Skatteplikt föreligger ej heller för tvätt av utrustning till icke skattepliktigt fartyg eller luftfartyg. Tjänst som avser sådan krigsmateriel, som anges i 8 § under 2 och som äges av staten, är skattefri.

Tjänst under 1 är icke skattepliktig om den avser *annan sådan* vara som är undantagen från skatteplikt enligt 8 § *än begagnad personbil*. Skatteplikt föreligger ej heller för tvätt av utrustning till icke skattepliktigt fartyg eller luftfartyg. Tjänst som avser sådan krigsmateriel, som anges i 8 § under 2 och som äges av staten, är skattefri.

Som skattepliktig uthyrning ——— eller liknande.

Med servering ——— eller plats.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Som skattepliktig anses — — — — — andra lokaler.
 Till skattepliktig — — — — — eller anläggning.
 Tjänst som — — — — — som transporttjänst.
 Om den — — — — — i verksamheten.
 Med annonsering — — — — — s. k. ljustidning.

till 11 §.

Undantaget under 3 gäller direkta transporter till eller från utlandet. Sker särskild transport av export- eller importgods helt inom landet, föreligger skattepliktig transporttjänst.

Undantaget under 3 för transporter till eller från utlandet gäller direkta sådana transporter. Sker särskild transport av export- eller importgods helt inom landet, föreligger skattepliktig transporttjänst.

Med transport i samband med renhållning förstås även bortforsling av sopor, avfall eller liknande från fastighet enligt avtal som icke endast gäller tillfälligt transportuppdrag.

till 14 §.

I beskattningsvärdet — — — — — än mervärdeskatt.
 Med vederlag — — — — — liknande handling.
 Vid beräkning — — — — — av kundväxel.
 Vid omsättning — — — — — jämförlig omsättning.
 Varas saluvärde — — — — — i kommunalskattelagen.
 Försäljning av — — — — — och inmontering.
 Utgår gemensamt — — — — — skälig grund.
 Vid försäljning — — — — — hela byggnaden.
 Med monteringsfärdigt — — — — — sätt färdigmonterat.

Med begagnad personbil förstås enligt denna förordning sådan personbil och sådan med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarrosseri utrustad lastbil med tjänstevikt ej över 1 800 kilogram, som utgör eller tidigare utgjort inventarium i rörelse, jordbruk eller skogsbruk eller personligt lösöre och som av denna anledning är eller varit införd i bilregister eller bilreservregister enligt bestämmelserna i vägtrafikförordningen den 28 september 1951 (nr 648).

2. Förordningen gäller omsättning för vilken skattskyldighet enligt 4 § inträder den 1 januari 1969 eller senare. Förordningen tillämpas vidare på tillhandahållande dessförinnan,

2. Förordningen gäller med de begränsningar som anges i andra- femte styckena omsättning för vilken skattskyldighet enligt 4 § inträder den 1 januari 1969 eller senare.

(Nuvarande lydelse)

om skattskyldighet enligt förordningen om allmän varuskatt skulle inträda efter utgången av år 1968.

(Föreslagen lydelse)

Skattskyldighet enligt förordningen om mervärdeskatt inträder icke för omsättning för vilken skattskyldighet fullgjorts enligt förordningen om allmän varuskatt.

Förordningen gäller icke likvid som sker efter utgången av år 1968 och som avser tillhandahållande dessförinnan, om skattskyldighet för likviden icke skulle ha inträtt enligt förordningen om allmän varuskatt.

Har det före den 1 november 1968 slutits skriftligt avtal om upplåtelse av sådan rätt som enligt 7 § fjärde stycket utgör skattepliktig vara, gäller förordningen i fråga om upplåtelsen från och med den dag, dock tidigast den 1 januari 1969, då avtalet skulle upphöra att gälla om det med iakttagande av uppsägningsvillkoren uppsagts den 1 november 1968. Är avtalet icke skriftligt gäller förordningen i fråga om upplåtelsen till den del som hänför sig till tid efter utgången av år 1968.

Fjärde stycket äger motsvarande tillämpning på uthyrning och annan skattepliktig tjänst med utsträckning i tiden, om skattskyldighet icke skulle ha inträtt enligt förordningen om allmän varuskatt.

Vad i tredje—femte styckena sägs medför icke någon begränsning i skattskyldigs rätt till avdrag för ingående skatt enligt 17 §.

Har leverans av vara för skattepliktig verksamhet skett före den 1 januari 1969 och har skattskyldighet enligt förordningen om allmän varuskatt inträtt för säljaren vid leveransen på grundval av då uppkommen fordran, får den del av den allmänna varuskatten som hänför sig till sådan likvid för varan som köparen erlägger under tiden den 1 januari—den 30 april 1969 avdragas vid köparens redovisning för mervärdeskatt enligt 22 §. Sådant avdrag anses som avdrag för ingående skatt enligt 17 §. Rätt till avdrag föreligger dock icke om förvärvet medför

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

rätt till avdrag enligt förordningen den 15 mars 1968 (nr 87) om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt eller enligt kungörelsen den 29 augusti 1968 (nr 474) om rätt i vissa fall att avdraga allmän varuskatt.

Har rätt till ändring i efterhand av skatt, som redovisats enligt förordningen om allmän varuskatt, icke kunnat utnyttjas vid sista redovisningen för sådan skatt, får motsvarande ändring göras vid redovisning för mervärdeskatt enligt 22 §. Sådan ändring anses som ändring av utgående mervärdeskatt, men påverkar icke annan skattskyldigs redovisning för mervärdeskatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969.

Motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen.

Inledning, s. 11—12

Mervärdeskatten, s. 12—14

Skattskyldighetsfrågor, s. 14—15

Skattepliktsfrågor, s. 15—28

Mervärdeskatt på begagnade personbilar, s. 28—30

Beskattningsvärde m. m., s. 30—31

Faktureringsskyldigheten, s. 31—33

Avdragsrätten, s. 33—34

Restavgift, s. 34—35

Återbetalning av skatt, s. 35—36

Allmänt ombud, s. 36—37

Besvär, s. 37

Straffbestämmelserna, s. 37—38

Övergångsbestämmelserna, s. 38—40.

Motionerna

Yrkanden

1) motionerna I: 992 av herr *Gösta Jacobsson* och II: 1256 av herr *Magnusson* i Borås, vari hemställdts, att riksdagen beslutar att handeln med begagnade motorcyklar undantas från mervärdeskatten, eller, om detta yrkande inte bifalles, att höjningen av bilaccisen inte skall omfatta motorcyklar;

2) motionerna I: 997 av herrar *Stefanson* och *Tistad* samt II: 1260 av herr *Öhvall m. fl.*, vari hemställdts

a) att riksdagen beslutar att verksamhet som bedrivs av statligt eller kommunalt organ anses som yrkesmässig även om tillhandahållande av skattepliktig vara eller tjänst endast sker till annat statligt eller kommunalt organ,

b) att riksskattenämnden — när särskilda skäl därtill äro — må efter ansökan av statlig eller kommunal myndighet besluta att verksamhet eller viss del därav icke skall anses som yrkesmässig,

c) att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderlig lagtext;

3) motionerna I: 1010 av herr *Fälldin m. fl.* och II: 1279 av herr *Eriksson* i Bäckmora m. fl., vari hemställdts

a) att riksdagen beslutar sådan ändring av anvisningarna till 14 § förordningen om mervärdeskatt att den vid annan omsättning än kontant betalning utgående räntan undantas från beskattning och att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext;

4) motionerna I: 1011 av herrar *Fälldin* och *Wirtén* samt II: 1280 av herrar *Gustafson* i Göteborg och *Mattsson*, vari hemställdts att riksdagen beslutar att konstverk, som är hänförligt till tulltaxenummer 99.01—99.03, befrias från mervärdeskatt, när konstverket säljes eller uttages av upphovsmannen eller införes till landet av honom eller för hans räkning och att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext;

5) motionerna I: 1012 av herr *Gösta Jacobsson* och II: 1282 av herr *Nordgren*, vari hemställdts, att riksdagen antar följande

Förslag

till

Förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas, att 8 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Från skatteplikt undantages

- 1) fartyg för — — — eller försäljning.
- 4) elektrisk kraft, värme samt gas och annat bränsle för uppvärmning eller energialstring, dock icke ved, torv, *lysfotogen* eller T-sprit.
- 5) allmän nyhetstidning — — — om tobaksskatt;

6) motionerna I: 1013 av herr *Gösta Jacobsson* samt II: 1281 av herrar *Magnusson* i Borås och *Lothigijs*, vari hemställts att riksdagen beslutar sådan ändring i anvisningarna till 17 § mervärdeskatteförordningen som angivits i motionerna;

7) motionerna I: 1014 av herr *Lundberg* och II: 1289 av herr *Söderström*, vari hemställts, att riksdagen antar följande

Förslag

till

Förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas att 2 och 11 §§ samt anvisningarna till 10 § skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Skattskyldig är ————— eller tjänst.

2) vara som anges i 8 § 1—5, tjänst som avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § 1, 3 eller 4.	2) vara som anges i 8 § 1—5, tjänst som avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § 1, 3, 4 eller 9.

Skattskyldig är ————— genom utförelse.

Konungen kan ————— i 10 och 11 §§.

När särskilda ————— stycket föreligger.

Om skatt ————— föreskrives i 58—60 §§.

11 §.

Från skatteplikt ————— sådan bärgning.

5) införing av annons i tryckalster som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7 samt annonsering eller annan reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning,	5) införing av annons i tryckalster som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7,

- 6) visning av ————— svensk bilprovning,
 8) tjänst som tillhandahålles av veterinär,
 8) tjänst som tillhandahålles av veterinär,
 9) annonsering eller annan reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning.

Anvisningar

till 10 §.

- Tjänst under ————— är skattefri.
 Som skattepliktig ————— eller liknande.
 Med servering ————— eller plats.
 Som skattepliktig ————— andra lokaler.
 Till skattepliktig ————— eller anläggning.
 Tjänst som ————— som transporttjänst.

Om den huvudsakliga verksamheten består i tillhandahållande av reklam- eller annonstjänster föreligger skatteplikt för hela omsättningen i verksamheten.

Om den huvudsakliga verksamheten består i tillhandahållande av reklam- eller annonstjänster föreligger skatteplikt för hela omsättningen i verksamheten, dock med undantag för omsättning hänförlig till annonsering eller annan reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning. I verksamhet av här angivet slag undantas vidare från skatteplikt sådan omsättning, avseende tillhandahållande till icke skattskyldig, som belöper på förmedling av icke skattepliktiga tjänster och varor, under förutsättning att förmedlaren av tjänsten eller varan icke betingar sig större vederlag än vad uppdragsgivaren skulle ha haft att erlägga vid direkt förvärv från leverantören.

Med annonsering ————— i s. k. ljustidning;

8) motionerna I: 1015 av herr Lundberg och II: 1288 av herr Söderström, vari hemställts

att riksdagen beslutar sådan ändring av förordningen om mervärdeskatt att handelsagenterna erhåller samma ställning som andra företag inom varu-

distributionerna och att vederbörande utskott utarbetar härför erforderliga författningsändringar;

9) motionerna I: 1016 av herr *Sveningsson* och II: 1285 av herr *Nordgren m. fl.*, vari hemställts att riksdagen beslutar att måleriarbeten skall omfattas av den 20-procentiga reduceringsregeln;

10) motionerna I: 1017 av herr *Sveningsson* och II: 1283 av herr *Nordgren m. fl.*, vari hemställts att riksdagen med avslag på propositionen i vad avser reparationsarbeten på begagnade bilar, beslutar

a) att delar och material som uttages ur ett företags lager vid förbättringsarbeten på begagnade personbilar ej skall beskattas i andra fall än då en standardhöjning på fordonen åstadkommes,

b) att med hänsyn till konkurrensneutraliteten rätt till avdrag medges för förbättringsarbeten utförda på begagnad personbil hos underleverantör;

11) motionerna I: 1018 av herr *Sveningsson* och II: 1284 av herr *Nordgren m. fl.*, vari hemställts att sådant tillägg görs till punkten 2. tredje stycket i övergångsbestämmelserna till prop. 1968: 137 att däri upptaget undantag kommer att omfatta jämväl tillhandahållande som beskattas enligt den s. k. reduceringsregeln;

12) motionerna I: 1019 av herr *Österdahl m. fl.* och II: 1278 av herr *Börjesson* i Glömminge *m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen beslutar sådan komplettering av 11 § förordningen om mervärdeskatt att transport av registrerade bilar, bussar och övriga för personbefordran avsedda fordon mellan område utan fast landförbindelse och fastlandet undantas från skatteplikt och att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext;

13) motionen II: 1268 av herr *Werbros*, vari hemställts

a) att riksdagen måtte besluta att begagnade motorcyklar, som är eller tidigare varit intagna i bilregistret, undantas från den beskattning som föreslås i proposition nr 138,

b) att 8 § 11 i förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt får följande lydelse:

»— — — begagnad personbil och begagnad motorcykel, när sådan vara omsättes inom landet.»;

14) motionen II: 1277 av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen beslutar komplettera bestämmelserna i anvisningarna till 2 § så att auktionsföretag blir skattskyldiga för den del av verksamheten som avser auktionsförsäljning av varor vilka i uppdragsgivarens hand är skattepliktiga, och att vederbörande utskott utarbetar erforderlig författningstext;

15) motionen II: 1286 av herr *Stigmarker m. fl.*, vari hemställts att riksdagen beslutar att fiskelådor skall inräknas i sådan utrustning för fiskefartyg som skall befrias från mervärdeskatt;

16) motionen II: 1287 av herrarna *Ståhl* och *Eskel*, vari hemställts

att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av prop. 1968:137 som angivits i motionen och att utskottet utarbetar erforderlig lagtext.

De under 1) och 13) angivna motionerna har utskottet behandlat i betänkande 1968:61 i vad de avser omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall.

Motivering

Skattskyldigheten

Frivilligt inträde

I: 1015 och II: 1288

Med handelsagent förstås enligt 65 § kommissionslagen självständig rörelseidkare, som åtagit sig att för annans räkning verka för avsättning av dennes varor genom upptagande av köpeanbud eller att i dennes namn sluta försäljningsavtal. Handelsagenten torde inte vara skattskyldig till mervärdeskatt, eftersom han i allmänhet inte uppbär likviden för varan. Endast efter sådant förordnande av Konungen som omnämnes i 2 § tredje stycket mervärdeskatteförordningen synes handelsagenten vara skattskyldig. Möjligen lägger punkt 3 av anvisningarna till 2 § hinder i vägen för sådant förordnande i fråga om handelsagenter.

Om handelsagenterna inte är skattskyldiga, innebär det att de inte kan lyfta av den mervärdeskatt som de har att erlægga i sin verksamhet och som i flertalet fall torde uppgå till icke obetydliga belopp. De kostnader som kommer att belastas med mervärdeskatt är huvudsakligen alla investeringar i rörelsen, såsom inköp av kontorsinredning, skrivmaskiner, kopieringsmaskiner och andra hjälpmedel samt kostnader för förbrukningsartiklar, annonser och annan reklam, ävensom rese- och representationskostnader.

Saluförandet av producerade varor sker som bekant genom olika kanaler, varav de viktigaste är fabrikantens egen försäljning direkt eller genom dotterbolag samt försäljning genom grossistföretag, kommissionär eller handelsagent. Genom den utformning som förordningen om mervärdeskatt erhållit kommer i samtliga dessa fall, med undantag för försäljning genom handelsagent, all verksamheten påfordrad mervärdeskatt att kunna avlyftas. Undantaget för handelsagenten innebär att saluförandet genom denne belastas med en kostnad, som inte drabbar de andra kanalerna för varuförsäljningen. Detta strider mot den princip som enligt förarbetena gäller för mervärdeskatten, nämligen att den skall vara konkurrensneutral.

I viss utsträckning förekommer att handelsagent har såväl agenturverksamhet som grossiströrelse. Han får då dra av mervärdeskatt som drabbar grossiströrelsen medan på agenturverksamheten belöpande skatt stannar på

verksamheten som en kostnad. Detta ter sig som en oberättigad skillnad mellan agentens båda verksamhetsgrenar. Då många kostnader och därmed skattedebiteringar är gemensamma för de båda verksamhetsgrenarna, torde det i praktiken vara omöjligt att rättvisande dela upp skattebeloppet i två delar.

Rättelse synes kunna ske antingen genom en tillämpning av 2 § tredje stycket mervärdeskatteförordningen eller genom att handelsagentens tjänsleprestationer görs skattepliktiga.

Det kan nämnas att frågan om handelsagenternas rätt att lyfta av ingående mervärdeskatt aktualiserats också i Danmark och Norge samt att den i Danmark lösts så att handelsagenten kan erhålla frivillig registrering som skattskyldig. Samma lösning förefaller sannolik i Norge.

Stat och kommun

I: 997 och II: 1260

Vid upprepade tillfällen har i riksdagsbehandling av frågor som berört den indirekta beskattningen betonats vikten av att beskattningen får en sådan utformning att konkurrensneutralitet upprätthålles mellan olika företagsformer. Riksdagens revisorer har särskilt uppmärksammat betydelsen av konsekvent fasthållande av denna princip, bl. a. därför att den är ett medel att stimulera företagsekonomisk effektivitet inom den statliga sektor det här gäller.

Samma skäl kan sägas gälla för kommunernas vidkommande. Speciell skattefavör för dessa kan lätt leda till uppkomsten av företag, vilkas existensberättigande skulle vara högst tvivelaktigt utan skattefavör.

Effekten av befrielsen från skattskyldighet för statliga och kommunala myndigheter blir något mindre i mervärdeskattesystemet än då det gäller allmän varuskatt, beroende på att någon avdragsrätt för ingående skatt inte föreligger för den som inte är skattskyldig. Å andra sidan får frågan än större praktisk betydelse än tidigare bl. a. genom utvidgning av det skattepliktiga området.

Skattskyldighet för offentlig myndighet och affärsdrivande verk bör föreligga vid varje tillhandahållande av skattepliktiga varor och tjänster. Vissa undantag från denna skyldighet bör kunna meddelas av riksskattenämnden.

Auktionsföretag

II: 1277

Av punkt 3 av anvisningarna till 2 § mervärdeskatteförordningen framgår att endast sådana auktionsföretag, som bildats av producenter för avsättning av deras produktion eller som tillkommit för sådant syfte, är skattskyldiga till mervärdeskatt. I övriga fall av försäljning på auktion för an-

nans räkning föreligger inte skattskyldighet för auktionsförrättare. Om man på auktion försäljer vara, som utgör omsättningstillgång eller annan anläggningstillgång än byggnad i yrkesmässig verksamhet, blir den skattskyldig, för vars räkning försäljningen sker.

För ett stort antal auktionsföretag består den huvudsakliga verksamheten i att förrätta auktioner vid avveckling av lantbruksdrift och rörelse — i synnerhet lantbruksauktionerna har stor omfattning. I sådana fall är uppdragsgivaren skattskyldig. I auktionsuppdraget ingår att auktionsföretaget för uppdragsgivarens räkning svarar för alla arrangemang kring auktionen även t. ex. annonsering. Enligt avtalet med uppdragsgivaren skall auktionsföretaget i normalfallet redovisa auktionslikviden till uppdragsgivaren inom nio resp. tolv månader räknat från auktionstillfället. Ofta förekommer dock kortare redovisningsperiod. Auktionsföretagen brukar i sin tur lämna köparna på auktionen sex månaders kredit. Det är auktionsföretagen som står hela kreditrisken. Auktionsföretagen fakturerar i eget namn köparna för de inropade varorna. Efter mervärdeskattens ikraftträdande kommer att till det klubbfasta priset läggas mervärdeskatt. Auktionsföretagen får således vid fakturering av köparna på fakturan ange inropspriset och på detta utgående mervärdeskatt. När tidpunkten för redovisning inträder, skall auktionsföretaget till uppdragsgivaren utbetala hela summan enligt auktionsprotokollet jämte mervärdeskatt. Uppdragsgivaren, som är skattskyldig, redovisar mervärdeskatten för den period då auktionssumman inflyter. Effekten för auktionsföretagens del blir att dessa också står kreditrisken för mervärdeskatt. Icke sällan uppkommer förluster på auktionsföretagens fordringar på köparna. Genom att auktionsföretag icke är skattskyldigt till mervärdeskatt kan någon justering av den till uppdragsgivaren utbetalade och av denne redovisade mervärdeskatten icke ske. Det innebär följaktligen att auktionsföretaget får stå för mervärdeskatten på kundförlusten, fastän skatten i enlighet med mervärdeskattesystemets uppbyggnad hade bort få avräknas.

Den ställning auktionsföretaget intar skiljer sig i princip inte från ombudets. I de fall ombudet uppstår likvid för den förmedlade varan eller tjänsten blir ombudet skattskyldigt. På motsvarande sätt bör auktionsföretag som håller auktion för skattskyldig uppdragsgivares räkning bli skattskyldiga för den del av verksamheten som består i auktionsförsäljning av i uppdragsgivarens hand skattepliktiga varor. Detta framstår vid jämförelse med skattskyldigt ombud som särskilt angeläget vid beaktande av att auktionsföretagen regelmässigt står hela kreditrisken vilket däremot sällan torde gälla för ombud.

Tidigare har framhållits att auktionsföretagen verkställer fakturering i eget namn. Det kan ifrågasättas huruvida med nuvarande utformning av bestämmelserna formell rätt föreligger för auktionsföretagen att påföra mervärdeskatt. Förutsättningen härför är enligt förordningen att man är skatt-

skyldig. Även med hänsyn härtill bör de aktuella auktionsföretagen göras skattskyldiga.

För att de här påtalade olägenheterna skall undanröjas bör anvisningarna till 2 § kompletteras så, att auktionsföretagen blir skattskyldiga för den del av verksamheten som avser auktionsförsäljning av varor vilka i uppdragsgivarens hand är skattepliktiga.

Skatteplikten för varor

Fisklådor

II: 1286

Från skatteplikt till mervärdeskatt har undantagits fartyg för yrkesmässigt fiske. Däremot beviljas ej skattefrihet för vissa förbrukningsartiklar som används inom det yrkesmässiga fisket. Till sådana förbrukningsartiklar räknas förmodligen också trälådor för fångstens omhändertagande, distribution och försäljning.

Inom det svenska yrkesfisket används årligen ca 2 milj. lådor, vilka för bevarande av fiskens kvalitet sällan kommer till användning mer än en gång. Större delen av denna kvantitet går åt till sillfisket på västkusten. Fabrikationen av fisklådor sker till allra största delen hos mindre tillverkare inom Hallands, Älvsborgs, Skaraborgs samt Göteborgs och Bohus län. Ca 300 till övervägande delen jordbrukare inom dessa län har lådtillverkningen som ett arbetsutjämnande komplement till gårdens övriga sysslor. Vanligast är att man därvid tar överskottsvirke vid sågning av mera värdefullt virke, eller vid gallring i skogen. Under årtionden har denna form av hemindustri medverkat till att man på mindre gårdar kunnat få en jämnare sysselsättning, särskilt vintertid, vilket gjort att arbetskraft som är nödvändig vid andra mera bråda tider kunnat stanna på gården. Det inkomstillskott som därvid erhållits har varit synnerligen värdefullt.

Distributionen av fisklådorna handhas av något 20-tal lådhandlare, privata eller föreningar, utefter västkusten.

Då förslaget om mervärdeskatt nu tydligen kommer att omfatta också fisklådor, trots att dessa tidigare varit befriade från omsättningsskatt, finns det all anledning befara att fiskarna kommer att inköpa sina tomlådor i de danska hamnar där de i stor utsträckning landar sina fångster. Enligt uppgift från Danmark tycks de svenska fiskarna vara befriade från att erlagga mervärdeskatt då de köper sina lådor där. Svenska lådtillverkare och distributörer kommer således att bli utsatta för en konkurrens som kan få mycket besvärliga följder. Det kan kanske invändas att fiskarna ju har möjlighet att köpa lådor i Sverige då de ju har rätt att återfå erlagd mervärdeskatt då lådorna tillsammans med fisken försäljs på export. Tyvärr måste man dock befara att de flesta av de största förbrukarna inte går in för att

frivilligt ta på sig en utgift där de tvingas ligga ute med kapital som i nuvarande tryckta läge för fisket så väl behövs för den dagliga driften.

Flygfotogen

I: 1012 och II: 1282

Det nu energibesktade området skall ställas utanför mervärdeskatten. Den allmänna energiskatten omfattar elektrisk kraft samt gas och annat bränsle för uppvärmning eller energialstring. Således utgår särskild skatt på kol och koks jämte stybb och briketter därav samt motorbrännolja, eldningsolja och bunkerolja. Ved och torv omfattas inte av beskattningen och inte heller inhemska kolbränslen. Någon allmän varuskatt utgår däremot inte på dessa varor. Skattefrihet enligt energiskatteförordningen åtnjuts för bränslen för järnvägsdrift eller motsvarande, för användning i fartyg eller luftfartyg, för viss teknisk användning eller för framställning av bensin, annat skattepliktigt bränsle och skattepliktig elkraft.

Undantaget från allmän varuskatt för bränslen innebär att ved och torv samt fotogen och T-sprit f. n. inte träffas av någon indirekt skatt. Vid en övergång till ett mervärdeskattesystem ansåg chefen för finansdepartementet (prop. 1968: 100 s. 109) att anledning fanns att även beskatta dessa bränslen inom mervärdeskattens ram. Därvid skulle vissa skattetekniska fördelar uppnås och kostnadsmässigt situationen för företagen bli strängt taget densamma som vid nuvarande skattesystem. Att detta inte gäller generellt för de bränslen varom här är fråga är emellertid uppenbart. Därvid syftas på fotogen som flygbränsle.

Som nämnts ovan utgår ingen skatt för flygplansbränslen enligt energiskatteförordningen. Den föreslagna skatteplikten för fotogen resulterar således i att olika flygbränslen behandlas olika i skattehänseende. Beträffande civilflyget innebär detta att den gradvisa övergången till jetflyg medför en icke obetydlig kostnadsökning på driftsidan. För SAS inrikesflyg beräknas denna merkostnad för budgetåret 1969—1970 uppgå till strax över 500 000 kronor.

Då någon avdragsrätt i mervärdeskattehänseende inte existerar för inrikesflyget annat än då fråga är om transporter, får flygbolagens kunder stå för hela kostnadsökningen. En icke oväsentlig höjning av biljettpriserna kommer således att bli följderna om skatteplikt införes för flygfotogen.

Konstverk

I: 1011 och II: 1280

Enligt nu gällande regler för allmän varuskatt undantas konstverk, som är hänförliga till tulltaxenummer 99.01—99.03, från omsättningsskatt när de säljs av upphovsmannen direkt till konsumenten på annat sätt än under

butiksmässiga former eller i samband med en utställning. I förslaget till mervärdeskatt (prop. 1968: 110) följde departementschefen samma princip. Det innebar, att han frångick bägge de av honom tillsatta utredningar, som behandlat denna fråga. Den första av dessa utredningar, allmänna skatteberedningen, ansåg praktiska skäl tala för att generellt hänföra konstnärers försäljning av egna verk till verksamhet, som faller utanför mervärdeskattens ram. I sådant fall skulle ingen skattskyldighet föreligga för ifrågavarande konstnärer, men de skulle inte heller ha någon avdragsrätt för ingående skattebelastning. Utredningen för indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter, som gjorde en översyn av skatteberedningens förslag med beaktande av bl. a. remissinstansernas synpunkter, fann ingen anledning att avvika från beredningens förslag i fråga om skattebefrielse för konstnärer vid försäljning av egna verk.

Med anledning av motioner från bl. a. centerpartiet begärde bevillningsutskottet i våras (BeU 1968: 45) »förtydligande anvisningar beträffande undantaget från skatteplikt för konstverk samt ytterligare överväganden rörande beskattningens utformning och omfattning».

Det reviderade förslag som med anledning av denna begäran presenterats i prop. 1968: 137 har vissa fördelar jämfört med hittillsvarande ordning. Sålunda tycks konstnärerna själva bli befriade från deklarationsskyldighet. Konstverk, som i praktiken säljs av konstnären själv, blir dock i många fall belastade med mervärdeskatt. Skattebefrielse föreslås gälla enligt nuvarande regler samt i det fall, då konstnären för kortare tid förhyr en lokal och i denna anordnar en utställning av egna verk för försäljning. Gränsdragningssvårigheter kan enligt detta förslag komma att uppstå mellan en lokal som förhyrs på kortare tid och den som förhyrs mer permanent.

Den kvarstående oklarheten i fråga om när ett konstverk blir skattepliktigt kommer att leda till vissa skevheter och krångel när det gäller en konstnärers försäljning av egna verk. Vidare kommer det förhållandet att kvarstå, att det blir fördelaktigare för en köpare att inte köpa på en utställning av visst slag utan i stället efter utställningen köpa konstverket direkt hos konstnären.

Den metod som anvisats av de två tidigare utredningarna och som ovan berörts måste anses klart överlägsen. Den innebär en klar gränsdragning mellan konst, som försäljs av konstnären — på utställning eller på annat sätt — å ena sidan och konsthandeln å den andra.

Begagnade bilar och begagnade motorcyklar

I: 992 och II: 1256

Enligt förslag i prop. 1968: 137 skall höjningen av accisen även omfatta motorcyklar. Av proposition nr 137 framgår samtidigt att undantaget från mervärdeskatt endast skall avse personbilar. Detta betyder att motorcyklar

kommer att belastas med höjd accis samtidigt som handeln med begagnade motorcyklar omfattas av mervärdeskatten. Riksdagen bör därför besluta antingen att höjningen av accisen inte skall gälla motorcyklar eller att handeln med begagnade motorcyklar i likhet med personbilar undantas från mervärdeskatt.

När det gäller frågan om vilken av dessa lösningar, som är den mest ändamålsenliga, talar övervägande skäl för att handeln med begagnade motorcyklar undantas från mervärdeskatten. De förhållanden, som enligt propositionen motiverar att handeln med begagnade personbilar undantas från mervärdeskatten, äger nämligen tillämpning även på handeln med begagnade motorcyklar. Handeln med motorcyklar bedrivs under samma former som handeln med personbilar, och samma risker finns här för att genom beskattningen handeln med begagnade motorcyklar kommer att äga rum under svårkontrollerade former. Den nuvarande ordningen i fråga om allmän varuskatt för begagnade motorcyklar har haft ogynnsamma konsekvenser.

I: 1017 och II: 1283

Enligt prop. 1968: 137 föreslås att försäljning av begagnade personbilar även fortsättningsvis skall undantas från indirekt beskattning (mervärdeskatt). Emellertid får en samtidigt företagen uppjustering av den s. k. personbilsaccisen karaktären av en direkt skattehöjning. Mot bakgrund av sistnämnda omständighet konstateras vidare att en ytterligare utökning av beskattningsområdet föreslagits. Enligt propositionen kommer nämligen förbättringskostnader och reparationer på begagnade personbilar inte att bli avdragsgilla om de utförs av underleverantör vare sig då det gäller arbete eller delar (material). Om säljarföretagets egen verkstad utför dessa arbeten, skall mervärdeskatt redovisas beträffande de delar som uttages ur företagets lager.

Accishöjningen motiverar att man i varje fall inte genomför ytterligare skattehöjningar av den komplicerade och delvis diskriminerande art det här gäller. De fristående underleverantörerna kommer nämligen enligt förslaget att få en skattebelastning på arbetskostnaden, vilket inte inträffar om arbetena utförs av bilhandlaren egen verkstad.

II: 1268

Ett beslut i enlighet med prop. 1968: 137 och 138 innebär att begagnade personbilar undantas från skatteplikt i detta avseende, medan begagnad motorcykel beläggs med accis i likhet med vad som gäller för sådana fordon, som inte är eller tidigare varit upptagna i bilregistret. Samma bestämmelser bör gälla för begagnade personbilar och begagnade motorcyklar.

Skatteplikten för tjänster

Målning

I: 1016 och II: 1285

För viss skattepliktig omsättning gäller vissa reduceringsregler bland annat för byggnads- och anläggningsentreprenader och andra tjänster avseende fastighet. Här utgör beskattningsvärdet 60 % av vederlaget inklusive skatt. För vissa arbeten finns också en kompletterande reduceringsregel, där beskattningsvärdet utgör 20 % av vederlaget inklusive skatt. Utan dessa kompletterande regler skulle det kunna uppstå skattemässig fördel för dem som i egen regi, t. ex. kommunerna, utför sådana arbeten, och konkurrensneutraliteten i beskattningen skulle icke tillgodoses.

Reduceringsreglernas procentsatser har beräknats som ett genomsnitt av det i arbetena ingående materialet. Detta för att få samma beskattningseffekt som vid allmänna varuskatten, där endast det ingående materialet beskattades.

Bland de arbeten som i förordningen ansetts höra till 60 %-regeln är målningensarbeten såväl vid nybyggnadsarbeten som vid reparationsarbeten. Den statistik, som finns över den i dessa arbeten ingående materialen, visar emellertid, att materialandelen av dylika måleriarbeten uppgår till mellan 17 och 25 %. Det är därför skäligt att måleriarbeten av denna art hänföres till 20 %-reduceringsregeln.

Förutom att kostnaden genom övergång till mervärdeskatt ökat för måleriarbeten inom byggnadsfacket har också konkurrensneutraliteten åsidosatts. Vissa kommuner har när det gäller befintliga fastigheter att befara en fortsatt utveckling i denna riktning till skada för befintliga företag och den fria konkurrensen.

Vissa transportfrågor

I: 1019 och II: 1278

Mellan Gotland och övriga delar av riket transporteras årligen ca 82 000 personbilar och ca 200 bussar. Transportkostnaderna för dessa uppgår till ca 5 miljoner kronor pr år. Mervärdeskatten som utgör 10 % av tjänstens värde skulle sålunda uppgå till ca 500 000 kronor pr år.

Mellan Öland och fastlandet beräknas antalet personbilstransporter till ca 400 000 årligen, varav närmare 270 000 avser sträckan Kalmar—Färjestaden. Transportkostnaden är på de kortare sträckorna 8 à 10 kr per bil beroende på storlek. Transportkostnaderna för enbart personbilar uppgår därmed sannolikt till omkring 4 milj. kr., vilket i sin tur innebär ett uttag av mervärdeskatt på 400 000 kr. årligen. Eftersom de här berörda transporterna varit undantagna från allmän varubeskattning kommer såväl den

bofasta öbefolkningen som den i dessa områden betydande turisttrafiken att drabbas av en icke oväsentlig fördyring. Motsvarande ökning av transportkostnaderna inträffar naturligtvis överallt, där broförbindelse med fastlandet saknas. För Ölands del kommer den påbörjade bron, som beräknas vara klar 1972, således att undanröja dessa merkostnader.

Alltsedan år 1945 har riksdagen vid olika tidpunkter genom motioner haft frågan om gotlandstrafiken uppe till behandling. Tre utredningar har behandlat enbart denna fråga. Under tiden har transporttekniken utvecklats starkt på grund av landsvägstrafikens stora expansion. Båttrafiken har fått minskad konkurrensförmåga på grund av kostnadsstegringar. För Gotlands och Ölands del har detta medfört att fraktkostnaderna ökat mera än vad som skett där trafiken kunnat upprätthållas med järnväg eller per landsväg. Avståndet till fastlandet har därigenom relativt sett förlängts.

Om en gotlänning skall kunna använda sin personbil eller buss utanför det relativt begränsade område som Gotland utgör, måste vederbörande erlägga fraktavgift för fordonet. Fraktkostnaderna växlar allt efter bilarnas storlek och utgör för personbilar mellan 48—55 kronor enkelresa och för bussar mellan 75—140 kronor och det dubbla för tur och retur. Därtill kommer avsevärda kostnader för familjen. En familj bestående av två vuxna och tre barn över 12 år får i biljettavgifter tur och retur betala 338 kronor i turistklass vartill kommer fraktkostnaden för bil om ca 100 kronor. Bilskatten är, trots Gotlands begränsning och trots rese- och fraktkostnaderna, lika hög som på fastlandet, där bilen utan extra avgifter kan användas på rikets omfattande vägnät. Genom den beslutade mervärdeskatten kommer kostnaderna för transport av fordon över havet att fördyras med ytterligare 10 %.

Utländska annonser

I: 1014 och II: 1289

I prop. 1968: 137 föreslås (11 § 5) att undantaget för annonsering för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning utvidgas att omfatta alla former av reklam. Departementschefen uttalar (s. 24—25) att »Undantaget bör gälla fullständig skattefrihet» och motiverar detta med att konkurrensneutralitet i beskattningen därmed uppnås. Han förtydligar detta sålunda: »Dubbelbeskattnings effekter undanröjs för inhemska och utländska varor som konkurrerar på den svenska marknaden» (s. 24).

I författningsförslaget synes de av departementschefen uttalade synpunkterna inte helt ha beaktats. Vad först gäller frågan om »fullständig skattefrihet» kan konstateras att sådan inte erhålles eftersom nämnda verksamhet inte medför skattskyldighet för dess utövare och därmed inte heller avdragsrätt för ingående skattebelastning.

Vad vidare gäller frågan om konkurrensneutralitet synes en specifik risk

för en icke åsyftad dubbelbeskattning föreligga. Anvisningarna till § 10, sjunde stycket, föreskriver att »Om den huvudsakliga verksamheten består i tillhandahållande av reklam- eller annonstjänster föreligger skatteplikt för hela omsättningen i verksamheten». En strikt formell tillämpning av anvisningen i fråga skulle kunna innebära att reklambyråerna — trots undantaget i 11 § 5 — tvingades uttaga mervärdeskatt för reklam för skattepliktiga varor och tjänster för utländska uppdragsgivares räkning. De utländska uppdragsgivarnas produkter skulle härmed vad avser reklamkostnader dubbelbeskattas på grund av att dels uppdragsgivarnas reklam påförs mervärdeskatt, dels deras varor beskattas vid införsel till Sverige. De utländska uppdragsgivarna har dock en möjlighet att på ett enkelt sätt undgå den enligt departementschefen icke avsedda dubbelbeskattningen. De kan för sin svenska reklam anlita utländska reklambyråer eller — vad gäller t. ex. annonsering — beordra annonsinförandet direkt hos svenska annonsorgan. Härmed skulle konkurrenssituationen för de svenska reklambyråerna allvarligt snedvidas. Med hänsyn till den avsevärda kostnadsbesparingen torde nämligen de utländska uppdragsgivarna nästan undantagslöst komma att välja att anlita utländska reklambyråer eller direktbeordra hos svenska reklammedia. Den praktiska konsekvensen skulle bli att de svenska reklambyråerna förlorar en viktig marknad. Statistik över omfattningen av den »utländska reklamen» saknas, men det kan fastslås att den utgör en ekonomiskt mycket väsentlig del av de svenska reklambyråernas verksamhet.

Ovannämnda anvisningspunkt som under vissa förutsättningar föreskriver skatteplikt för hela omsättningen i främst reklambyråernas verksamhet innebär vidare att dessas konkurrenssituation försämras även på det nationella planet. Icke skattskyldiga svenska uppdragsgivare har anledning att när det gäller från skatteplikt undantagna reklamtjänster (t. ex. annonsering i medlemsblad) vända sig direkt till reklambyråernas underleverantörer för att därigenom undgå att påföras den icke avdragsgilla mervärdeskatt som ett anlåtande av reklambyråer medför. Anvisningen har dikterats av praktiska hänsyn, och sådana får i vissa fall anses väga tyngre än kravet på konkurrensneutralitet. Anvisningen kan emellertid ges en utformning som — utan att ge svårigheter vid den praktiska tillämpningen — erbjuder de skattskyldiga en i viss mån förbättrad konkurrenssituation. Dessa skulle nämligen kunna ges möjlighet att vid förmedling av icke skattepliktiga tjänster (och, i förekommande fall, varor) debitera icke skattskyldiga uppdragsgivare utan mervärdeskatt, under förutsättning att det pris som uttages uppgår till högst antingen reklambyråns inköpspris eller — vid t. ex. annonsering med för denna verksamhetsgren angivna fasta priser — vad uppdragsgivaren själv haft att erlægga om han vänt sig direkt till reklambyråns underleverantör. Det bör noteras att skatteutfallet med en sådan utformning av anvisningen blir detsamma som om uppdragsgivaren vänder sig direkt till reklambyråns underleverantör.

Beskattningsvärdet

I: 1010 och II: 1279

Enligt anvisningarna till 14 § i den till prop. 1968: 137 fogade mervärdeskatteförordningen skall i det vederlag som skall utgöra grund för mervärdeskatteberäkningen inräknas avbetalningstillägg, finansieringstillägg, ränta och annat pristillägg som skall erläggas av köparen enligt avtalet. Detta innebär att vid avbetalningskontrakt räntan för hela avbetalningsperioden skall framräknas för att ingå i underlaget för mervärdeskatteberäkning. I den mån ränteklausulen i avbetalningskontraktet har formulerats så att räntan varierar med marknadsräntan, skall räntan vid framräkning av underlaget bedömas med utgångspunkt från ränteläget vid avtalets ingående. Detta innebär att mervärdeskatteunderlaget bedöms från en annan utgångspunkt än vad som avtalats, vilket framstår som egendomligt för köparen. Säljaren tvingas alltså att på fakturan ange ett räntebelopp som saknar stöd i avbetalningskontraktet. De som hittills använt ränteklausuler, där räntan följt variationerna i marknadsräntan, torde inför mervärdeskattens införande i många fall komma att överge detta system och i stället övergå till en fix räntesats. En sådan utveckling skulle innebära ett steg tillbaka för de företag, som redan anpassat avbetalningsvillkoren efter den kritik från konsumenthåll, som hävdade kraven på en öppet redovisad ränta med anknytning till marknadsräntans variationer.

När mervärdeskatt läggs på ränta enligt avbetalningskontrakt leder det till att konkurrensneutraliteten inte upprätthålls olika finansieringsformer emellan. Om man i stället finansierar inköpet med banklån uppkommer inte mervärdeskatt på räntan.

Det förekommer t. ex., att säljaren går i borgen för ett köparens reverslån i bank och att därvid försäljningen likväl sker med äganderättsförbehåll och utan ränteklausul. I detta fall uppkommer icke fråga om mervärdeskatt på räntan. Om däremot finansiering sker genom s. k. finansieringsinstitut skall räntan framräknas redan i försäljningsavtalet, varvid mervärdeskatt utgår. Det nämnda exemplet visar, att mervärdeskatteförordningen i dess nuvarande utformning ger helt olika utslag vid skilda finansieringsformer.

De föreslagna mycket komplicerade bestämmelserna om mervärdeskatt på ränta och deras konsekvenser vid praktisk tillämpning kan belysas med åtskilliga exempel. Om t. ex. efter en tid en uppgörelse träffas inom ramen för ett avbetalningskontrakt angående förlängd avbetalningstid för köparen eller angående vissa förskjutningar av avbetalningslikviderna inom den ursprungliga avbetalningstiden, så skall mervärdeskatt inte tas ut på sådan tilläggsränta som kan bli en följd av förskjutningar i den ursprungliga överenskommelsen. Vid försäljningsavtal, som innebär betalning med växel på t. ex. tre månader och därefter inlösen, blir räntan som ingår i den första

växeln belagd med mervärdeskatt. Däremot utgår ingen skatt på den ränta som utfaller efter den tänkta inlösendagen, om växeln i stället efter överenskommelse omsättes.

Det finns anledning anta, att också kommande anvisningar kan vålla problem och medföra en icke önskvärd utveckling på grund av mervärdeskatten på ränta i dessa avseenden. Det kan t. ex. gälla de betalningsvillkor som finns på fakturor, där det ofta anges att dröjsmålsränta utgår efter viss tidpunkt. Om dröjsmålsräntan mervärdebeskattas i dessa fall, tvingas företagen verkställa fakturering av denna ränta jämte därpå belöpande mervärdeskatt. Man kan emellertid underlåta att på faktura ange att dröjsmålsränta utgår efter viss tid och likväl få ut sådan med hänsyn till köplagen. Att förhållandet med dröjsmålsränta öppet redovisas som betalningsvillkor på fakturan är närmast att se som en upplysning till köparen, vilken kanske inte är så förtrogen med köplagen. Effekten av en anvisning av den innebörd som här diskuterats skulle då bli, att alla företag slopar påpekandet om dröjsmålsränta på fakturorna, varefter frågan om mervärdeskattens uttagande på sådan ränta inte längre skulle uppkomma.

De anförda exemplen visar, att de nuvarande reglerna om mervärdeskatt på ränta fått en mindre lycklig utformning, som dessutom vållat näringslivet stora redovisningssvårigheter och mycket extra arbete. Härtill kommer, inte minst från konsumenternas synpunkt vilket är viktigt, att bestämmelserna inte innebär konkurrensneutralitet.

Anvisningarna till 14 § bör därför ändras så att ränta vid »annan omsättning» enligt föreslagna bestämmelser ej skall inbegripas i vederlaget och således undantas från mervärdebeskattning.

Avdragsrätten

I: 1013 och II: 1281

Då det gäller sådana kostnader som är avsedda att täckas genom traktamenten till anställda äger arbetsgivare, som är skattskyldig till mervärdeskatt, avdraga ingående skatt. Enligt förordningen om mervärdeskatt krävs emellertid i princip för rätt till avdrag, att skatten redovisas särskilt på faktura, av vilken dessutom skall framgå bl. a. vederlaget, kundens namn och adress samt transaktionens art.

Det förhållandet att mervärdeskatten kommer att av arbetsgivaren kunna avdragas även i vad gäller måltider för en traktamentsberättigad anställd — servering är ju i dag belagd med allmän varuskatt — innebär i och för sig en ekonomisk fördel för denne jämfört med nuvarande ordning. Denna effekt följer emellertid av själva beskattningssystemet, vilket syftar till att i princip all ingående skatt på kostnader i rörelsen skall kunna avdragas.

Tillämpningen av bestämmelserna om faktura som en förutsättning för avdragsrätt kommer emellertid att medföra åtskilliga olägenheter i vad av-

ser traktamentskostnader. Fakturor på kost och logi måste utställas på arbetsgivaren och inges till denne för att avdragsrätten skall kunna utnyttjas. Helt bortsett från de betydande praktiska problem som kan uppkomma i samband med själva utskriften av fakturor — i denna del hänvisas till den i prop. 1968: 137 (s. 31 f) refererade skrivelsen från Sveriges hotell- och restaurangförbund — kommer systemet att förorsaka arbetsgivaren betydande merarbete dels genom bokföring av en mängd småposter, dels genom en efterkontroll av att de anställda inte för kost och logi tillgodogör sig högre belopp än de som finns angivna i de av riksskattenämnden fastställda schablonbeloppen, vilka i mycket stor utsträckning blivit normgivande för traktamentsersättning i enskild tjänst.

I och med att det redan finns ett så väl utvecklat system för traktaments-schabloner synes det ligga nära till hands att schablonisera även avdrag för mervärdeskatt på traktamenten. Då beskattningsvärdet i fråga om såväl rumsuthyrning som servering uppgår till 60 % av vederlaget inräknat skatt skulle en schablonregel kunna ges den utformningen, att i de fall traktamente utgår enligt riksskattenämndens anvisningar avdrag för mervärdeskatt medges med 6 % av *utbetalad traktamentsersättning* utan att fakturor behöver föreligga till styrkande av avdragsrätten.

Detta innefattar i och för sig ett avsteg från förordningens principer att avdragsrätt skall styrkas genom faktura. Det skulle emellertid innebära en högst avsevärd praktisk förenkling inte bara för hotell- och restaurangnäringen utan även — och det synes vara det väsentliga — för de anställda och för förelagen över huvud utan att därigenom några kontrollsvårigheter eller någon risk för skatteflykt skulle uppstå.

Även om avdragsrätten till följd av reglerna om mervärdeskatten endast borde omfatta de delar av det schabloniserade traktamentet som avser kost och logi eller annan skattepliktig kostnad ligger det av praktiska skäl närmast till hands att låta avdragsrätten omfatta hela den förhållandevis obetydliga del av traktamentet som avser »diverse småutgifter», oberoende av om dessa utgifter i det konkreta fallet är skattepliktiga.

Det förordade systemet synes lättast kunna uppnås genom att i första stycket i anvisningarna till 17 § förordningen om mervärdeskatt tilläggs en mening av följande lydelse:

»Skattskyldig som till anställd utbetalat traktamente motsvarande av riksskattenämnden fastställt normalbelopp äger, i stället för att göra avdrag med å faktura eller motsvarande handling angiven mervärdeskatt beträffande kostnader som avses täckta genom traktamentet, rätt till avdrag såsom för ingående skatt med ett belopp motsvarande 6 % av traktamentsbeloppet.»

Övergångsbestämmelserna

I: 1018 och II: 1284

Mervärdeskatteförordningen skall enligt prop. 1968: 137 inte gälla likvid som sker efter utgången av 1968 och som avsett tillhandahållande dessförrinnan om skattskyldighet för likviden inte skulle ha inträtt enligt förordningen om allmän varuskatt.

Härav följer att efterdebitering ändock kommer att bli aktuell i de fall då tillhandahållandet som skett 1968 hänfört sig till den s. k. reduceringsregelns tillämpningsområde. Därför bör sådant tillägg göras till punkten 2. tredje stycket i övergångsbestämmelserna att däri upptaget undantag avser jämväl tillhandahållande som beskattas med tillämpning av den s. k. reduceringsregeln.

II: 1287

I prop. 1968: 137 föreslås ändrad lydelse av punkt 2 av ikraftträdandebestämmelserna till förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt. Bl. a. föreslås att köpare, som är skattskyldig till mervärdeskatt, i redovisningen för sådan skatt medges avdrag för allmän varuskatt på likvid, som efter årsskiftet 1968/69 erläggs för dessförrinnan fullgjord leverans från skattskyldig, som redovisat varuskatt enligt bokföringsmässiga grunder. Avdragsrätten har dock »av skattetekniska skäl» begränsats till att gälla endast för likvider som erläggs under januari—april 1969.

Det finns emellertid åtskilliga fall, då anståndet avser större belopp och då den angivna tidsbegränsningen skulle vålla avsevärda ekonomiska olägenheter för de företag, som av leverantören fått anstånd med betalningen helt eller delvis till efter utgången av april 1969. Genom att slopa tidsbegränsningen skulle några nämnvärda kontrolltekniska olägenheter knappast uppstå, eftersom man kan räkna med att huvudparten av de transaktioner som berörs av bestämmelsen, nämligen alla smärre anskaffningar, kommer att betalas under de första månaderna av år 1969. Kvar skulle då bli endast de ekonomiskt betydelsefulla transaktionerna.

Även om det i och för sig är förståeligt att man önskat begränsa övergången till kortast möjliga tidsintervall, synes det dock angeläget att möjliggöra för köparen av verkligt omfattande maskinanläggningar, vilka enligt affärsmässig kutym ofta finansieras med långa leverantörskrediter, att tillgodogöra sig samma förmåner som enligt den nya lagen utgår i motsvarande fall, då varuskatten redovisas enligt kontantmetoden. Det kan ju f. ö. knappast ha varit lagstiftningens avsikt att skattebelastningen skulle bli beroende av den redovisningstekniska metod, som leverantören använt sig av, ett förhållande som är obekant för köparen trots att det är denne som drabbas av merutgiften.

Enligt vår mening föreligger därför all anledning att ge dylika anskaffningar från leverantör med bokföringsmässig redovisning samma behandling som anskaffningar från leverantörer med kontantmetoden som redovisningsgrund. Detta synes enklast kunna ernås genom att den stipulerade tidsgränsen slopas, vilket också får den effekten att kunderna slipper göra förfrågningar hos leverantörerna för att utröna vilken redovisningsmetod dessa tillämpat i varuskattesammanhang.

I enlighet härmed föreslås en ändring av propositionen av följande innebörd.

Har leverans av vara för skattepliktig verksamhet skett före den 1 januari 1969 och har skattskyldighet enligt förordningen om allmän varuskatt inträtt för säljaren vid leveransen på grundval av då uppkommen fordran, får den del av den allmänna varuskatten som hänför sig till sådan likvid för varan som köparen erlägger efter utgången av år 1968 dras av vid köparens redovisning för mervärdeskatt enligt 22 §. Sådant avdrag anses som avdrag för ingående skatt enligt 17 §. Rätt till avdrag föreligger dock inte om förvärvet medför rätt till avdrag enligt förordningen den 15 mars 1968 (nr 87) om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt eller enligt kungörelsen den 29 augusti 1968 (nr 474) om rätt i vissa fall att dra av allmän varuskatt.

Utskottets yttrande

Den förevarande propositionen är i huvudsak resultatet av de ytterligare överväganden rörande mervärdeskattens utformning som utskottet förordade i sitt av vårriksdagen godkända betänkande 1968: 45. Utskottet vill uttala sin tillfredsställelse med de framlagda förslagen, som innebär att alla de frågor beträffande vilka utskottet fann anledning till tvekan blivit nöjaktigt besvarade.

I propositionen tas också upp frågor som aktualiserats efter vårriksdagens behandling av mervärdeskatten. Den väsentligaste ändringen av den av vårriksdagen antagna förordningen föreslås i fråga om övergångsbestämmelserna och avser att eliminera retroaktiva verkningar av mervärdeskatten.

Utskottet kan acceptera även övriga i propositionen framlagda förslag. Vid ärendets behandling har emellertid vissa kompletteringar av i huvudsak teknisk natur visat sig önskvärda och utskottet redovisar motiven därför i det följande.

Skattskyldigheten

Frivilligt inträde

Då utskottet under vårsessionen behandlade motioner rörande hamnarnas ställning förordade utskottet den ändringen, att Kungl. Maj:t enligt en särskild i förordningen intagen bestämmelse borde få möjlighet att under vissa förutsättningar meddela föreskrifter om inträde i skattesystemet. Förutsättningarna skulle vara att det gällde verksamhet av särskild ekonomisk betydelse med hög ingående skattebelastning och utan möjlighet till avdrag för ingående skatt. Vidare borde bl. a. allmän enighet råda om fördelarna av ett sådant inträde inom hela det ifrågavarande verksamhetsområdet. Inträdet borde inte heller få utnyttjas temporärt. Riksdagen antog i enlighet härmed ett särskilt tillägg till 2 § mervärdeskatteförordningen (MF), innebärande att Kungl. Maj:t kan förklara skattskyldighet föreligga för andra tjänster än de i förordningen särskilt angivna skattepliktiga eller inte skattepliktiga tjänsterna.

I motionerna I: 1015 av herr Lundberg och II: 1288 av herr Söderström yrkas sådan ändring av mervärdeskatteförordningen att handelsagenterna erhåller samma ställning som andra företag inom varudistributionen. Enligt motionärernas motivering kan emellertid syftet med motionerna tillgodoses också genom tillämpning av bestämmelserna om frivilligt inträde. Bakgrunden till yrkandet är att handelsagenterna enligt MF saknar möjlighet att dra av den ingående skatten på sina anskaffningar och omkostnader och att de härigenom blir sämre ställda än övriga verksamheter inom distributionen. Motionärerna torde därvid närmast syfta på grossisterna. Samma motivering har anförts i en skrivelse till utskottet från Sveriges grossistförbund och Sveriges handelsagents förbund.

Vidare kan nämnas att Sveriges litografiska tryckerier — Esselte — i skrivelse till utskottet hemställt om liberalare regler för frivilligt inträde som skattskyldig i syfte att möjliggöra avlyftning av ingående skatt för koncernens moderbolag, som inte bedriver någon skattepliktig verksamhet.

Med anledning härav vill utskottet som sin principiella uppfattning uttala, att skäl saknas för att i mera väsentliga avseenden rubba de förutsättningar för frivilligt inträde i mervärdeskattesystemet som utskottet redovisade under vårsessionen. Rent allmänt kan sägas, att med de begränsningar i fråga om skatteplikten för tjänster som riksdagen fastslagit kan det inte försvaras att göra alla verksamheter skattepliktiga, där det förekommer en ingående skatt. Däremot bör frivilligt inträde komma i fråga då mervärdeskatten medför en väsentligt högre skattebelastning än den allmänna varuskattn. Inträdesrätten bör emellertid begränsas till branscher, där skatte-skärpningen är av sådan storleksordning att den verkligen påverkar de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten. Det kan dessutom finnas

skäl att medge frivilligt inträde då mervärdeskatten leder till mera påtagliga snedvridningar av konkurrensförhållandena.

Med hänsyn till att prövningen av förutsättningarna för frivilligt inträde ankommer — som riksdagen redan beslutat — på Kungl. Maj:t avstyrker utskottet de här behandlade motionerna liksom yrkandena i övrigt om frivilligt inträde i mervärdeskattesystemet.

Stat och kommun

I motionerna I: 997 av herrar Stefanson och Tistad samt II: 1260 av herr Öhvall m. fl. behandlas frågan om skattskyldighet för stat och kommun i vissa fall. Utskottet har upprepade gånger och senast i våras utförligt behandlat detta spörsmål, varför utskottet med hänvisning till sin tidigare redovisade ståndpunkt avstyrker dessa motioner.

Auktionsföretag

En annan fråga rörande skattskyldigheten tas upp i motionen II: 1277 av herr Börjesson i Falköping m. fl., som yrkar att auktionsföretag bör bli skattskyldiga för den del av verksamheten som avser försäljning av varor vilka i uppdragsgivarens hand är skattepliktiga. Motionärerna påpekar att auktionsföretagen får stå kreditrisken för skatten trots att de inte är skattskyldiga. Då kundförluster inte sällan uppkommer kan någon justering av skatten inte ske. Vidare ifrågasätter motionärerna om dessa företag f. n. har någon rätt att påföra skatt eftersom de inte är skattskyldiga.

Utskottet vill först erinra om att skattskyldighet endast gäller för sådana auktionsföretag som bedriver kontinuerlig auktionsverksamhet för vissa producentgruppers räkning, medan i övriga fall skattskyldigheten åvilar uppdragsgivaren. De av motionärerna avsedda företagen som bedriver lantbruksauktioner är således inte skattskyldiga. Syftet med motionerna torde bl. a. vara att skattskyldighet vid sådana auktioner endast skulle uppkomma för de varor som används i jordbruket och som skattemässigt är att anse som uttag ur rörelse medan det personliga lösöret skulle undantas från skattskyldigheten. Även om en dylik lösning skulle vara möjlig måste den leda till skattetekniska svårigheter. Utskottet är medvetet om att de olika regler som gäller för skilda former av auktionsförsäljning och för försäljning genom ombud kan framstå som inkonsekventa, men de är alla betingade av överväganden beträffande de praktiska olägenheter som eljest skulle kunna uppkomma. Det finns också anledning anta att vissa av de komplikationer som motionärerna påtalar — exempelvis auktionsföretagens kundförluster på skatten — kan elimineras genom anpassning till de gällande bestämmelserna. Beträffande denna fråga liksom beträffande vissa andra spörsmål som redovisas i det följande finner utskottet att några åtgärder

inte bör vidtas innan erfarenheter vunnits från den praktiska tillämpningen av mervärdeskatten. Åtskilliga frågor torde kunna lösas inom ramen för lagstiftningen, sedan denna väl börjat tillämpas. Det finns också anledning hänvisa till att varje mera omfattande skattereform måste följas upp av en kompletterande översyn, och mervärdeskattereformen torde inte komma att utgöra något undantag från denna regel. Med det anförda avstyrker utskottet detta motionsyrkande.

Skatteplikten för varor

Begagnade bilar och begagnade motorcyklar

Utskottet har i sitt betänkande 1968: 61 behandlat den höjning av bilaccisen som föreslagits i prop. 1968: 138. Höjningen avser att kompensera det skattebortfall som uppkommer genom att i den nu förevarande propositionen begagnade personbilar och därmed jämställda motorfordon undantagits från skatteplikt. Utskottet har i princip tillstyrkt den i prop. 1968: 137 och 138 föreslagna lösningen av frågan om beskattningen av begagnade personbilar, och riksdagen har beslutat enligt utskottets förslag i fråga om den sistnämnda propositionen.

I propositionen om bilaccisen föreslogs också höjning av accisen på motorcyklar trots att något undantag från skatteplikt till mervärdeskatt inte görs för begagnade motorcyklar i prop. 137. Med anledning härav framställs i motionerna I: 992 av herr Gösta Jacobsson och II: 1256 av herr Magnusson i Borås samt i motionen II: 1268 av herr Werbro yrkanden om undantag från skatteplikt till mervärdeskatt för begagnade motorcyklar. Alternativt yrkas att accisen på motorcyklar skall vara oförändrad. Utskottet har i sitt förenämnda betänkande nr 61 tillstyrkt sistnämnda yrkande. I enlighet härmed avstyrker utskottet motionerna I: 992 och II: 1256 samt motionen II: 1268 i vad de avser undantag från skatteplikt till mervärdeskatt för begagnade motorcyklar.

Den föreslagna skattefriheten för begagnade personbilar omfattar enligt förslaget inte reparation och upprustning. Utförs sådant arbete i egen verkstad komer skatt att utgå endast på det material som tillförs bilen. Anlitas däremot en annan verkstad utgår skatt på hela kostnaden och denna skatt får inte avdras. Dessa bestämmelser har föranlett motionärerna i motionerna I: 1017 av herr Sveningsson och II: 1283 av herr Nordgren m. fl. att yrka att den här avsedda beskattningen skall begränsas till de fall då en standardhöjning åstadkommes och att bilförsäljaren skall få rätt till avdrag för skatt som underleverantör debiterar för här avsedda arbeten. Motionärerna menar att de föreslagna bestämmelserna delvis skulle diskriminera de fristående reparationsverkstäderna. Påpekandet är i och för sig riktigt, men den påtalade effekten är en nödvändig följd av skattefriheten för de begagnade bilarna. Problem av detta slag kan lösas endast om skatten har så-

dan konstruktion, att några undantag från skatteplikt eller skattskyldighet inte föreligger. I fråga om avdragsrätten gäller att den är knuten till skattskyldigheten, vilket skulle medföra att om man följer motionärernas önskemål den bilförsäljare som handlar med både nya och begagnade bilar får avdragsrätt för reparationsarbeten medan den som enbart handlar med begagnade bilar och alltså inte är skattskyldig inte får motsvarande avdragsrätt. Den i propositionen föreslagna bestämmelsen har också en kontrollteknisk sida. Skulle inte delar och tillbehör till begagnade bilar beskattas finns risk för att man omöjliggör all kontroll över bilreparationsbranschen. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet dessa yrkanden.

Konstverk

Beskattningen av konstverk har erbjudit särskilda problem. I propositionen föreslås nu en utvidgning av undantagsbestämmelserna för konstverk. Förslaget torde i praktiken leda till att flertalet konstnärer undgår beskattning när de själva svarar för försäljningen på en utställning eller i sin ateljé, medan kravet på beskattning bibehålls när försäljningen sker under former som är att jämföras med reguljär konsthandel. Utskottet anser att den i propositionen föreslagna lösningen i huvudsak eliminerar de problem som utskottet redovisade i våras, samtidigt som den på ett bättre sätt än för närvarande drar gränsen mellan den butiksmässiga eller därmed jämförliga försäljningen och konstnärens egen försäljning.

I motionerna I: 1011 av herrar Fälldin och Wirtén samt II: 1280 av herrar Gustafson i Göteborg och Mattsson yrkas att ett konstverk inte skall vara skattepliktigt när det säljs av upphovsmannen.

Såvitt utskottet kan finna skulle motionärernas förslag inte ge konstnärerna några skatteförmåner jämfört med förslaget i propositionen. Det bör nämligen observeras att enligt reglerna för kommissionsförsäljning kommissionär, som på en utställning säljer konstnärens verk för dennes räkning, blir skattskyldig för försäljningen utan att ha någon avdragsrätt för ingående skatt, eftersom konstnären inte är skattskyldig. Då det inte finns anledning tro att motionärerna avser att från beskattning undanta ersättningen för kommissionärens tjänster blir skillnaden i praktiken mycket obetydlig mellan de båda förslagen. Det finns i stället skäl anta att motionärernas förslag inte skulle medföra några påtagliga fördelar. Utskottet tillstyrker därför förslaget i propositionen i denna del och avstyrker alltså motionerna.

Flygfotogen

Enligt principerna för energibeskattningen skall allt bränsle beskattas, antingen med allmän energiskatt eller med mervärdesskatt. Bränsle som används för drift av järnvägar, fartyg och luftfartyg åtnjuter dock frihet från energiskatt. I förslaget till mervärdesskatt gjordes den ändringen i förhål-

lande till varuskatteförordningen att alla energiskattebelagda bränslen utom de som var befriade från energiskatt undantogs från skatteplikt. De energiskattefria bränslen, vilka i MF undantas från skattefrihet, är ved, torv, fotogen och T-sprit.

Denna bestämmelse innebär att flygfotogen, som används för jetflyget, kommer att beläggas med mervärdeskatt. Med anledning härav har i motionerna I: 1012 av herr Gösta Jacobsson och II: 1282 av herr Nordgren yrkats att annan fotogen än lysfotogen skall undantas från det skattepliktiga varuområdet. Motionärerna hänvisar till att flygbränsle är befriat från allmän energiskatt och att ett bibehållande av beskattningen av flygfotogen skulle för bl. a. SAS leda till kostnadsfördyringar som inte kan avlyftas och följaktligen förorsaka höjda biljettpreiser.

Utskottet tillstyrker motionsyrkandet. Avsikten har inte varit att flygfotogen skulle behandlas ofördelaktigare än annat flygbränsle. Att trots detta något undantag inte gjorts för flygfotogen har enligt vad utskottet under hand erfarit berott på viss oklarhet rörande klassificeringen av de bränslen som används av jetflyget. Utskottet föreslår därför ändring av bestämmelserna i 8 § MF.

Fartyg och utrustning därtill

Bevillningsutskottet förordade i våras med anledning av ett motionsyrkande, att undantagsregeln för fartyg samt bestämningen av begreppet utrustning till fartyg borde tas upp till förnyad prövning i samråd med berörda parter. Med anledning härav föreslås i propositionen att undantaget skall begränsas till att avse — förutom fiskefartyg, bogserbåtar och livräddningskryssare — endast annat fartyg om minst 20 nettoregister-ton för yrkesmässig person- eller godsbefordran. Härigenom kommer inte större lustyachter att åtnjuta skattefrihet. Departementschefen framhåller att det bör ankomma på riksskattenämnden att utfärda anvisningar om vad som är att hänföra till fartygsutrustning. Skattefrihet för utrustning till fartyg anser han motiverad för att hela leveransen av fartyg från varv skall kunna åtnjuta skattefrihet och han hänvisar till att varvsindustrin inte haft något att erinra mot utformningen av undantagsbestämmelsen.

Den ändrade regeln för skattefrihet för fartyg kommer, som sjöfartsstyrelsen framhållit i en skrivelse till utskottet, att leda till skatteplikt för exempelvis isbrytare och vissa sjömättningsfartyg. Styrelsen förordar därför att bl. a. dessa fartyg undantas från skatteplikt. Utskottet anser sig inte kunna tillgodose styrelsens önskemål. Frågan gäller nämligen endast staten tillhöriga fartyg. En uppräknig av anslagen på grund av beskattningen är med hänsyn till de skattskyldigas intressen enligt utskottets mening en bättre lösning än undantag från skatteplikt. Lotsverket, tullverket och polisen kan med samma rätt som sjöfartsstyrelsen göra anspråk på undantag från skatte-

plikt för sina fartyg och båtar. Med det anförda tillstyrker utskottet förslaget i propositionen.

Frågan om utrustning till fartyg tas upp i motionen II: 1286 av herr Stigmarker m. fl., som yrkar att fisklådor skall inräknas i den skattefria utrustningen för fiskefartyg. Motiveringen för yrkandet är bl. a. att skatteplikt för fisklådor skulle medföra att den hemindustri, som tillverkningen av fisklådor utgör på västkusten, kunde hotas av konkurrens från Danmark, där de svenska fiskarna kan köpa obeskattade lådor på export.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att begreppet utrustning till fartyg bör ha sin nuvarande utformning för att förenkla redovisningen för varvsindustrin. Motionärerna är medvetna om att avdragsrätten eliminerar skatten. Om fisklådorna skulle hänföras till utrustning borde man på samma grund kunna hänföra redskapen till utrustning och öppna möjligheter till sådana undantag som inte bör eller behöver införas i mervärdeskallesystemet. Utskottet avstyrker därför yrkandet i motionen II: 1286.

Skatteplikten för tjänster

Transporter till bl. a. Öland och Gotland

I propositionen föreslås endast den ändringen av transportbeskattningen att vissa transporter i samband med renhållning undantas från beskattning. Utskottet biträder detta förslag.

I motionerna I: 1019 av herr Österdahl m. fl. och II: 1278 av herr Börjesson i Glömminge m. fl. yrkas den ändringen av transportbeskattningen att skatt inte skall utgå på transporter av bl. a. personbilar och bussar mellan område utan fast landförbindelse och fastlandet. Motionärerna redogör för transportkostnaderna i trafiken på Öland och Gotland och motiverar sitt yrkande med den fördyring som mervärdeskatten kommer att medföra för personbilstransporterna.

Med anledning härav får utskottet anföra följande. För Ölands del kommer de i motionerna påtalade olägenheterna att elimineras genom det redan påbörjade brobygget. Vad Gotland angår vill utskottet erinra om att ett preliminärt avtal nyligen slutits mellan å ena sidan staten och å andra sidan vissa gotländska kommuner och trafikföretag i syfte att få till stånd en tillfredsställande transportförsörjning för Gotland till lägsta möjliga kostnad. Taxorna för båttrafiken skall därvid bl. a. innefatta särskild nedsättning av biljettpriset för personer bosatta på Gotland. Avtalet, som är avsett att gälla under tiden den 1 juli 1969—den 30 juni 1979, har hittills undertecknats av samtliga parter med undantag av Rederi AB Gotland. I vissa fall har dock undertecknandet skett med förbehåll för huvudmännens godkännande.

Med hänvisning till det anförda och då Gotlands trafikproblem således kan väntas bli lösta i ett större sammanhang är utskottet inte berett till-

styrka motionärernas förslag, som strider mot principerna för mervärdeskattesystemet.

Utländska annonser

Enligt MF föreligger skatteplikt för alla former av reklam med undantag av införing av annons, som avser reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk annonsörs räkning. Bakgrunden till detta undantag är av handelspolitisk art. Eftersom den utländske annonsören inte är skattskyldig till mervärdeskatt kan han inte som den svenske beställaren av reklam dra av den ingående skatten för annonseringen. Utan detta undantag skulle den utländske annonsören alltså bli oförmånligare behandlad än den inhemske. Med anledning av att från reklamhåll påpekats att problemet även gäller annan reklam än annonsering föreslår departementschefen att undantaget utvidgas till att gälla även annan reklam för skattepliktiga varor och tjänster som utförs för utländsk uppdragsgivares räkning. Avsikten är enligt departementschefens uttalande att undantaget skall gälla fullständig skattefrihet. Med anledning härav föreslås en ändring av bestämmelserna i 11 § MF.

I motionerna I: 1014 av herr Lundberg och II: 1289 av herr Söderström framhålls att bestämmelserna i författningsförslaget inte fått en sådan utformning att fullständig skattefrihet uppnås. Vidare framhålls att anvisningarna till 10 § MF kan tolkas så att skatteplikt skall anses föreligga för reklambyråerna för den utländska reklamen. Med anledning härav föreslås i motionerna vissa ändringar i 2 och 11 §§ samt i anvisningarna till 10 §.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att förslaget i propositionen inte helt täcker departementschefens uttalande. För att få fullständig skattefrihet fordras möjligheter att avlyfta ingående skatt och denna möjlighet är knuten till bestämmelserna om skattskyldighet. Med hänsyn härtill bör bestämmelserna i 2 § kompletteras med en bestämmelse om skattskyldighet för dessa tjänster. Då det av motionärerna avsedda stycket i anvisningarna till 10 § genom bl. a. det avsedda undantaget blir svårt att tillämpa och då de där avsedda reglerna i viss mån kan diskuteras, förordar utskottet i förenklande syfte att denna bestämmelse utgår. Härigenom torde motionärernas önskemål vara tillgodosedda.

Beskattningsvärdet

I anslutning till en framställning från Sveriges järnhandlareförbund behandlas i propositionen frågan om de villkorliga rabatternas inräknande i beskattningsvärdet. Förbundet hävdar att risk föreligger för att kunderna kommer att beräkna kassarabatterna på vederlaget inklusive mervärdeskatt, vilket skulle medföra att säljaren får stå för en viss del av skatten. Departe-

mentschefen är emellertid inte beredd att föreslå någon ändring beträffande de villkorliga rabatterna med hänsyn till att man då också skulle rubba underlaget för köparens avdragsrätt, som skall styrkas med säljarens faktura. Sveriges köpmannaförbund har i skrivelse till utskottet framfört samma yrkande som Järnhandlarenförbundet. En närbesläktad fråga tas upp i motionerna I: 1010 av herr Fälldin m. fl. och II: 1279 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl., vari hemställs att anvisningarna till 14 § MF ändras så att den vid annan omsättning än kontant betalning utgående räntan skall borträknas från beskattningsvärdet. Motionärerna hänvisar bl. a. till de svårigheter som vid avbetalningsaffärer uppkommer då räntan varierar med marknadsräntan. I strid mot konsumentintressena skulle de nu gällande bestämmelserna kunna leda till en övergång till s. k. rak ränta. Svårigheter skulle också uppkomma vid s. k. dröjsmålsränta.

Utskottet vill inte bestrida att såväl praktiska svårigheter som tolknings- svårigheter kan uppkomma vid tillämpningen av reglerna om beskattningsvärde. Till en del sammanhänger problemen med att Kungl. Maj:t och riksdagen — för att tillmötesgå vissa enträgna önskemål från näringslivets sida och i strid mot rekommendationerna från de utredningar som ligger bakom förslaget — gått med på att de skattskyldiga alternativt får tillämpa två redovisningssystem. Gemensamt för de frågeställningar som här behandlas är att de alla avser ränta i en eller annan form. Kassarabatten kan betecknas som en omvänd ränta, då den innebär att priset på varan sliger om betalning inte sker inom viss tid. Om man, som motionärerna önskar, räknar bort avbetalningsräntan och dröjsmålsräntan innebär detta ett gynnande av avbetalningshandeln på kontanthandelns bekostnad, och på samma sätt skulle kassarabatternas borträknande missgynna kontantförsäljningen. Utskottet har med detta endast velat anlägga ett par i och för sig ganska perifera synpunkter på den fråga det här gäller, nämligen hur man skall kunna konstruera ett beskattningsvärde som är rättvist för alla de former av betalningsvillkor som för närvarande förekommer. Till frågeställningen hör att man ännu inte vet vilket redovisningssystem som kommer att bli det dominerande när mervärdeskattesystemet hunnit tillämpas en tid. Spörsmålet är således av betydande omfattning och det torde kräva särskilda undersökningar som inte kan komma till stånd förrän man vunnit erfarenheter av hur betalningsvillkoren kommer att förändras efter mervärdeskattereformens ikraftträdande. Erfarenhetsmässigt kan man räkna med att en skattereform av denna art medför ändringar inom handeln, och de förutsättningar som nu gäller kan därför komma att rubbas. Utskottet, som med det anförda velat framhålla att de här behandlade frågorna är förljänta av fortsatt uppmärksamhet, finner alltså att man bör avvakta erfarenheterna från skattens tillämpning innan man ändrar bestämmelserna. Med hänsyn härtill är utskottet inte berett biträda motionerna och skrivelseyrkandena.

Till frågan om beskattningsvärdet hör också de s. k. reduceringsreglerna. Vid omsättning av byggnader och monteringsfärdiga hus skall beskattningsvärdet reduceras till 60 procent av vederlaget inräknat skatt. Denna regel gäller varje tjänst som avser fastighet. För vissa andra tjänster avseende bl. a. vägar, hamnar och flygfält är procenttalet endast 20.

I motionerna I: 1016 av herr Sveningsson och II: 1285 av herr Nordgren m. fl. yrkas att måleriarbeten skall omfattas av den 20-procentiga reduceringsregeln. Motionärerna motiverar yrkandet — som endast torde avse målningstjänster på byggnader — med att materialandelen vid måleriarbeten uppgår till mellan 17 och 25 procent av hela kostnaden för arbetet.

Utskottet vill endast hänvisa till att 60-procentsregeln har utformats med utgångspunkt från materialandelen av den totala byggnadsproduktionen och utan hänsyn till hur materialkostnaderna fördelar sig på de olika slagen av tjänster. Tar man bort någon eller några tjänster från regelns tillämpning rubbar man den totala beräkningen. Följden av ett bifall till yrkandet skulle därför bli att man måste införa en särskild regel för varje tjänst inom byggnadsbranschen. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Avdragsrätten och faktureringskyldigheten

Som villkor för avdrag för ingående mervärdeskatt gäller att skatten skall kunna styrkas med faktura eller jämförlig handling. I propositionen redovisas en framställning från Sveriges hotell- och restaurangförbund, som begär väsentliga förenklingar i faktureringskyldigheten i fråga om hotell- och restaurangräkningar. Departementschefen finner inte skäl att för denna bransch gå ifrån de allmänna reglerna men förklarar sig beredd att ompröva frågan, om erfarenheterna visar att de praktiska olägenheterna blir betydande.

Ett förslag, som också avser att förenkla faktureringskyldigheten för hotell- och restaurangbranschen, framförs i motionerna I: 1013 av herr Gösta Jacobsson samt II: 1281 av herrarna Magnusson i Borås och Lothigius, vilka anser att skattskyldig som till anställd utbetalat traktamente bör få rätt till avdrag såsom för ingående skatt med 6 procent av traktamentsbeloppet. Härigenom skulle man alltså i dessa fall befria från dokumenteringskyldigheten till gagn för både säljare och köpare.

Utskottet är medvetet om att rätten till avdrag i rörelse för kost och logi till de anställda kan leda till en ganska besvärande pappersexercis och förorsaka företagen bokföringskostnader som kanske inte alltid står i rimlig proportion till de skattemässiga fördelarna. Å andra sidan kan diskuteras om skatten på rena levnadskostnader skall få dras av vid mervärdeskatte-redovisningen. Utskottet anser i likhet med departementschefen att man på detta liksom på andra områden bör avvakta erfarenheterna av lagstiftningen

innan man gör några ingrepp och senare överväga om man i förenklande syfte bör vidta ändringar. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

I samband med frågan om avdragsrättens konstruktion vill utskottet också ta upp ett spörsmål som aktualiserats i Esseltes tidigare nämnda skrivelse till utskottet, vari framhålls att det är osäkert hur avdragsrätten i vissa fall fungerar för fastighet i rörelse inom en koncern. Utskottet finner detta påpekande riktigt och anser att författningstexten bör förtydligas på denna punkt liksom i fråga om avdragsrätten beträffande fastighet som ägs av enskild skattskyldig, vilken bedriver rörelse i viss del av fastigheten. Med anledning härav föreslår utskottet viss ändring av andra stycket i 17 § MF.

Allmänt ombud

De i propositionen redovisade övriga åtgärderna med anledning av utskottets begäran om översyn föranleder inga erinringar från utskottets sida utom i fråga om det allmänna ombudets befogenheter. Departementschefen uttalar att det allmänna ombudet för mervärdeskatten bör inta samma ställning som en taxeringsintendent. I detta syfte föreslås den ändringen i MF att allmänna ombudet skall kunna anföra besvär också till den skattskyldiges förmån.

Såvitt utskottet kan finna bör allmänna ombudet även kunna anföra besvär över riksskattenämndens förhandsbesked. Utskottet föreslår därför att i 11 § förordningen om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor (SFS 1951:442) intas föreskrifter av sådan innebörd. Med hänsyn härtill anser utskottet att Kungl. Maj:t och inte riksskattenämnden bör meddela särskilda anvisningar för ombudets verksamhet.

Övergångsbestämmelserna

Övergången från ett skattesystem till ett annat medför med nödvändighet vissa komplikationer under övergångsskedet. Vid utformningen av övergångsbestämmelserna kan man välja antingen en för de skattskyldiga och konsumenterna enkel men till sina verkningar hård linje, som innebär betydande ojämnheter för olika grupper av skattskyldiga, eller också genom detaljreglering söka att övergångsvis undvika mera betydande olägenheter. Departementschefen har genom de nu framlagda förslagen till kompletteringar av övergångsbestämmelserna valt den mjukare linjen och han föreslår betydande lättnader jämfört med de ursprungliga reglerna. Utskottet, som anser att det finns anledning att såvitt möjligt undvika irriterande övergångseffekter under skattens initialskede, ansluter sig till förslaget. Utskottet är emellertid medvetet om att alla övergångsproblem inte lösts genom de nu föreslagna ändringarna. Skulle bestämmelserna trots allt leda till stötande

beskattningseffekter har Kungl. Maj:t dispensrätt såväl enligt varuskatteförordningen som enligt mervärdeskatteförordningen.

Utskottet inskränker sig till att behandla endast de delar av övergångsbestämmelserna i fråga om vilka särskilda ändringar begärts eller ansetts påkallade. Departementschefen konstaterar att övergången till mervärdeskatt i vissa fall i konkurrenshänseende missgynnar skattskyldiga till allmän varuskatt som tillämpar s. k. bokföringsmässig redovisning för sådan skatt. Tillämpas denna redovisningsmetod blir leverans före årsskiftet 1968/69 beskattad helt med allmän varuskatt även om likviden inflyter därefter. Om i stället kontantmässig redovisning tillämpas blir likvid efter årsskiftet beskattad med mervärdeskatt och denna blir avdragsgill såsom ingående skatt för köpare som är skattskyldig till mervärdeskatt. Sådana olikheter i verkningarna elimineras dock till stor del genom rätten till särskilt investeringsavdrag för investeringar under år 1968 och genom byggnadsföretagens rätt att dra av allmän varuskatt som belastar lagren av byggnadsmaterial per den 31 december 1968. I syfte att mildra de påtalade nackdelarna av de olika redovisningssystemen föreslås i propositionen att köpare, som är skattskyldig till mervärdeskatt, i redovisningen för sådan skatt medges rätt till avdrag för allmän varuskatt på likvid, som under tiden januari—april 1969 erläggs för dessförinnan fullgjord leverans från skattskyldig som redovisat varuskatt enligt bokföringsmässiga grunder. Sådan avdragsrätt föreligger dock inte om särskilt investeringsavdrag åtnjuts.

I motionen II: 1287 av herrar Ståhl och Eskel yrkas att tidsgränsen för avdragsrätten slopas. Till stöd härför åberopas bl. a. att sådana köp av omfattande maskinanläggningar, som vanligen finansieras med långa leverantörskrediter, inte bör bli oförmånligare för köparen genom att leverantören valt bokföringsmässig i stället för kontantmässig redovisning.

Utskottet vill först framhålla att köparen i de av motionärerna avsedda fallen har möjlighet att undvika de ogynnsamma verkningarna genom rätten till särskilt investeringsavdrag. Härtill kommer att det från administrativ och kontrollteknisk synpunkt är angeläget att effekterna av den allmänna varuskatten avvecklas inom rimlig tid. Utskottet avstyrker alltså motionen.

Övergångsbestämmelsernas verkningar beträffande s. k. reduceringsberättigade varor tas upp i motionerna I: 1018 av herr Sveningsson och II: 1284 av herr Nordgren m. fl. Motionärerna yrkar att dylika varor, vilka tillhandahållits före utgången av år 1968, skall undantas från MF:s tillämpning.

Eftersom skatten på de reduceringsberättigade varorna normalt blir avdragsgill i köparens mervärdeskattedeclaration finner utskottet inte skäl tillstyrka detta yrkande.

I propositionen föreslås en övergångsbestämmelse av innebörd att mervärdeskatt inte skall utgå på likvid, som sker efter utgången av år 1968 och som avser tillhandahållande dessförinnan, om skattskyldighet för likviden inle skulle ha inträtt enligt förordningen om allmän varuskatt. Inom utskot-

tet har framhållits att vid avtalsuppörelser tveksamhet uppkommit om denna bestämmelse är tillämplig på avverkningsrätter, som upplåtits år 1968 och i fråga om vilka likvid skall erläggas efter utgången av nämnda år.

Med anledning härav vill utskottet erinra om att enligt 7 § MF anses som vara bl. a. avverkningsrätt och annan jämförlig rättighet samt rätt att laga jord, sten eller annan naturprodukt. Härav följer att den ifrågavarande övergångsbestämmelsen också äger tillämpning på avverkningsrätt, upplåtelse av grustäkt o. d.

Övriga frågor

Utskottet vill avslutningsvis också något beröra sådana problem som behandlats i olika skrivelser till utskottet men som inte särskilt redovisats. Vissa av dessa framställningar har ställts både till utskottet och till Kungl. Maj:t. Frågorna har gällt synnerligen skiftande problemställningar och skälet att utskottet inte behandlat framställningarna särskilt sammanhänger med att frågorna redan får anses klarlagda och besvarade i någon av de två propositionerna om mervärdeskatt eller i samband med de i detta betänkande behandlade spörsmålen. I vissa fall har utskottet bedömt frågorna så att de antingen kan lösas inom ramen för gällande författningsbestämmelser eller av Kungl. Maj:t med stöd av de bemyndiganden som riksdagen lämnat. Utskottet har i samband med övergångsbestämmelserna hänvisat till den allmänna dispensrätt som tillkommer Kungl. Maj:t, men denna fullmakt gäller självfallet hela förordningen. Utskottet vill i detta sammanhang också beröra ett uttalande som görs i propositionen i anslutning till frågan om fakturerings skyldigheten. Departementschefen framhåller att det inte kan uteslutas att erfarenheterna från skattens tillämpning kan ge anledning till avvikelser från de allmänna reglerna. Enligt 78 § MF gäller att närmare bestämmelser för tillämpningen av förordningen meddelas av Kungl. Maj:t. Med stöd av detta stadgande bör det vara möjligt för Kungl. Maj:t att vidta åtgärder för att snabbt underlätta tillämpningen när betydande praktiska fördelar står att vinna utan att avkall görs från mervärdeskatteprincipen. Han erinrar om att Kungl. Maj:t redan enligt förordningens bestämmelser kan förordna om frivilligt inträde i systemet och om ytterligare undantag från skatteplikt samt medge förlängd respittid för skattens redovisning.

Utskottet ansluter sig till detta uttalande, som bör tolkas som ett uttryck för Kungl. Maj:ts vilja att inom ramen för sina befogenheter medverka till de lättnader som kan bli erforderliga för MF:s tillämpning.

Utskottets hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

A) att riksdagen — med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 137 samt motionerna I: 1012 och II: 1282 samt I: 1014 och II: 1289 — antar

1) det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt med de ändringar och tillägg att

dels ingressen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

Härigenom förordnas, att 8, 10, 11, 14, 17, 18, 47—51, 68 och 69 §§, punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 2 §, anvisningarna till 8, 10, 11 och 14 §§ samt punkt 2 av övergångsbestämmelserna till förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

dels ock 2, 8 och 17 §§ samt anvisningarna till 10 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Nuvarande lydelse)

Skattskyldig är — — — — — eller tjänst,
2) vara som anges i 8 § 1—5, tjänst som avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 § 1, 3 eller 4.

Skattskyldig är — — — — — genom utförel.
Konungen kan — — — — — och 11 §§.
När särskilda — — — — — stycket föreligger.
Om skatt — — — — — i 58—60 §§.

(Se vidare anvisningarna.)

(Utskottets förslag)

Härigenom förordnas att 2, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 47—51, 68 och 69 §§, punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 2 §, anvisningarna till 8, 10, 11 och 14 §§ samt punkt 2 av övergångsbestämmelserna till förordningen den 6 juni 1968 om mervärdeskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Utskottets förslag)

2 §.

2) vara som anges i 8 § 1—5, tjänst som avser vara som nu nämnts eller tjänst som anges i 11 §, 1, 3, 4 eller 5 i vad sistnämnda punkt avser annonsering eller annan reklam för skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning.

(Se vidare anvisningarna.)

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

8 §.

Från skatteplikt — — — — — eller försäljning,

4) elektrisk kraft, värme samt gas och annat bränsle för uppvärmning eller energialstring dock icke ved, torv, fotogen eller T-sprit,

4) elektrisk kraft, värme samt gas, flygfotogen och annat bränsle för uppvärmning eller energialstring dock icke ved, torv, T-sprit eller annan fotogen än flygfotogen,

5) allmän nyhetstidning, — — — — — om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

17 §.

Skattskyldig får — — — — — dessförinnan uppkommit.

Bedriver skattskyldig verksamhet i fastighet, som innehas av ett helägt, enbart fastighetsförvaltande företag, får den skattskyldige avdraga ingående skatt på förvärv som det fastighetsförvaltande företaget gör med så stor del av skatten som faller på fastighetens användning för den verksamhet som medför skattskyldighet.

Bedriver skattskyldig verksamhet i fastighet, som han själv äger direkt eller genom ett helägt, enbart fastighetsförvaltande företag, får den skattskyldige avdraga ingående skatt som belöper på förvärv för fastigheten som han själv eller det fastighetsförvaltande företaget gör med så stor del av skatten som faller på fastighetens användning för den verksamhet som medför skattskyldighet. Motsvarande gäller om den verksamhet som medför skattskyldighet helt äges av annan än den skattskyldige och denne även är ensam ägare till den fastighet i vilken verksamheten bedrivs.

Skattskyldig som — — — — — i verksamheten.

Överstiger den — — — — — annan verksamhet.

Om återbetalning — — — — — i 49 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 10 §.

Tjänst under — — — — — är skattefri.

Som skattepliktig uthyrning — — — — — eller liknande.

Med servering — — — — — eller plats.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Som skattepliktig anses ————— andra lokaler.

Till skattepliktig ————— eller anläggning.

Tjänst som ————— som transporttjänst.

Om den huvudsakliga verksamheten består i tillhandahållande av reklam- eller annonstjänster föreligger skatteplikt för hela omsättningen i verksamheten.

Med annonsering ————— s. k. ljusstidning.

2) följande såsom *utskottets förslag* belemnade**Förslag**

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 11 § förordningen den 1 juni 1951 (nr 442) om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor

Härigenom förordnas, att 11 § förordningen den 1 juni 1951 om rätt att av riksskattenämnden erhålla förhandsbesked i taxeringsfrågor skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Utskottets förslag)

11 §.

Vad i denna förordning sägs om taxeringsintendent skall avse jämväl allmänna ombudet hos mellankommunala prövningsnämnden.

Vad i denna förordning sägs om taxeringsintendent skall avse jämväl allmänna ombudet hos mellankommunala prövningsnämnden *och allmänt ombud enligt förordningen om mervärdeskatt.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969.

- B) att riksdagen avslår följande motioner, nämligen
- 1) motionerna I: 992 och II: 1256, i vad de behandlas i detta betänkande,
  - 2) motionerna I: 997 och II: 1260
  - 3) motionerna I: 1010 och II: 1279
  - 4) motionerna I: 1011 och II: 1280

- 5) motionerna I: 1012 och II: 1282
  - 6) motionerna I: 1013 och II: 1281
  - 7) motionerna I: 1014 och II: 1289
  - 8) motionerna I: 1015 och II: 1288
  - 9) motionerna I: 1016 och II: 1285
  - 10) motionerna I: 1017 och II: 1283
  - 11) motionerna I: 1018 och II: 1284
  - 12) motionerna I: 1019 och II: 1278
  - 13) motionen II: 1268, i vad den behandlas i detta betänkande,
  - 14) motionen II: 1277
  - 15) motionen II: 1286
  - 16) motionen II: 1287
- i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt.

Stockholm den 19 november 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson* (s), Stefanson (fp), Wärnberg (s), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Stadling* (s) och Fälldin* (cp); samt

från andra kammaren: herrar Brandt (s), Eriksson i Bäckmora (cp), Forsberg (s), Carlsson i Västerås (s), Larsson i Umeå (fp), Lothigius (h), Hammarsten (s), Öhvall (fp), Wiklund i Härnösand (s) och Börjesson i Falköping* (cp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

Stat och kommun

1) av herrar Stefanson (fp), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Fälldin (cp), Eriksson i Bäckmora (cp), Larsson i Umeå (fp), Lothigius (h), Öhvall (fp) och Börjesson i Falköping (cp), vilka med åberopande av innehållet i motionerna I: 997 och II: 1260 ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen antar följande som *reservanternas förslag* betecknade ändring av punkten 1 av anvisningarna till 2 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

Anvisningar

till 2 §.

1. Verksamhet anses — — — — enligt kommunalskattelagen.

Verksamhet som staten eller kommun bedriver för att uteslutande tillgodose eget behov räknas som yrkesmässig endast när den drives i bolagsform eller liknande. Detta gäller även vid ekonomiskt samgående mellan staten och kommun eller mellan kommuner för verksamhet som avser visst gemensamt ändamål. Med kommun förstås även landstingskommun.

Bedriver staten, kommun eller kommuner var för sig eller gemensamt verksamhet som icke uteslutande tillgodoser egna behov, räknas verksamheten, när den ej drives i bolagsform eller liknande, som yrkesmässig till den del den avser annat än egna behov. Som yrkesmässig verksamhet anses alltid statens järnvägars befordran av varor, postverkets befordran av varor i diligensrörelsen samt postverkets befordran av postpaket och grupporsband.

Verksamhet som staten eller kommun bedriver räknas som yrkesmässig när den drives i bolagsform eller liknande och när den drives i konkurrens med enskild verksamhet.

Som yrkesmässig verksamhet anses alltid statens järnvägars befordran av varor, postverkets befordran av varor i diligensrörelsen samt postverkets befordran av postpaket och grupporsband.

Auktionsföretag

2) av herrar *Fälldin* (cp), *Eriksson* i Bäckmora (cp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 31 rad 10 nedifrån börjar med »Även om» och på s. 32 slutar med »detta motionsyrkande» bort ha följande lydelse.

En sådan lösning kan leda till vissa problem vid gränsdragningen mellan olika varugrupper, men enligt utskottets mening överväger skälen för en beskattning även av verksamhet som avser försäljning av varor vilka i uppdragsgivarens hand är skattepliktiga samt försäljning genom ombud trots de mindre olägenheter av praktisk natur som kan uppkomma. Genom införandet av skattskyldighet elimineras deras kundförluster på skatten och detta måste anses vara en betydande fördel.

Den praktiska tillämpningen av mervärdeskatten får efter hand visa, om några mindre justeringar blir nödvändiga inom ramen för den föreslagna lagstiftningen. Det finns anledning hänvisa till att varje mera omfattande skattereform måste följas upp av en kompletterande översyn och mervärdeskattereformen torde inte komma att utgöra något undantag från denna regel. Med det anförda tillstyrker utskottet motionen II: 1277.

dels att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen antar följande såsom *reservanternas förslag* betecknade ändring av punkten 3 av anvisningarna till 2 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

Anvisningar

till 2 §.

3. Den som ————— i kommission.

Vid försäljning på auktion av vara som utgör omsättningstillgång eller annan anläggningstillgång än byggnad i yrkesmässig verksamhet är den skattskyldig, för vars räkning försäljningen sker. Sker auktionsförsäljning av företag, som bildats av producenter för avsättning av deras produktion eller som tillkommit för sådant syfte, är auktionsföretaget att anse som skattskyldig återförsäljare. Detta gäller exempelvis auktionsföretag, som förmedlar avsättning av grönsaker, blommor m. m. för odlares räkning och av fiskares fångst. I sådant fall föreligger skattskyldighet både för auktionsföretaget och för den, vars varor säljes på auktionen. I andra fall av försäljning på auktion för annans räkning föreligger icke skattskyldighet för auktionsförrättare.

Vid försäljning på auktion av vara som utgör omsättningstillgång eller annan anläggningstillgång än byggnad i yrkesmässig verksamhet föreligger skattskyldighet för såväl auktionsförrättaren som den, för vars räkning försäljningen sker. Sker auktionsförsäljning av företag, som bildats av producenter för avsättning av deras produktion eller som tillkommit för sådant syfte, är auktionsföretaget att anse som skattskyldig återförsäljare. Detta gäller exempelvis auktionsföretag, som förmedlar avsättning av grönsaker, blommor m. m. för odlares räkning och av fiskares fångst. I sådant fall föreligger skattskyldighet både för auktionsföretaget och för den, vars varor säljes på auktionen. I andra fall av försäljning på auktion för annans räkning föreligger icke skattskyldighet för auktionsförrättare.

Beskattningen av konstverk

3) av herrar Stefanson (fp), Lundström (fp), Fälldin (cp), Larsson i Umeå (fp), Lothigius (h) och Öhvall (fp), vilka under återopande av in-

nehållet i motionerna I: 1011 och II: 1280 ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen antar följande såsom *reservanternas förslag* betecknade ändringar av 8 § och anvisningarna till 8 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

8 §.

Från skatteplikt ----- utgivares räkning,	
8) konstverk, som är hänförligt till tulltaxenummer 99.01—99.03, när konstverket säljes av upphovsmannen <i>på annat sätt än butiksmässigt eller i samband med utställning och när det uttages</i> eller införes till landet av honom eller för hans räkning,	8) konstverk, som är hänförligt till tulltaxenummer 99.01—99.03, när konstverket säljes av upphovsmannen eller införes till landet av honom eller för hans räkning,
9) vatten från ----- om tobaksskatt.	
(Se vidare anvisningarna.)	(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 8 §.

Undantaget för fartyg gäller ----- skattepliktig vara.

Undantaget för fartyg för ----- detta ändamål.

Undantaget för livräddningskryssare ----- af skeppsbrutne.

Undantaget för gas ----- av butiksva.

Undantaget för allmän ----- varje vecka.

Undantaget för periodisk ----- hemvärnets verksamhet.

Butiksmässig försäljning enligt 8 föreligger, när upphovsmannen säljer egna konstverk i lokal som stadigvarande användes för försäljning och som är skild från hans bostad eller ateljé. Försäljning i samband med utställning enligt 8 är icke skattepliktig, när upphovsmannen själv anordnar utställningen och själv uppbär betalningen av köpare.

Med begagnad ----- till landet.

4) av herrar *Eriksson* i Bäckmora (cp) och *Börjesson* i Falköping (cp).

Transporter till bl. a. Öland och Gotland

5) av herrar *Stefanson* (fp), *Gösta Jacobsson* (h), *Fälldin* (cp), *Eriksson* i Bäckmora (cp), *Larsson* i Umeå (fp), *Lothigius* (h), *Öhvall* (fp) och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 35 börjar med »Med anledning» och på s. 36 slutar med »för mervärdeskattesystemet» bort ha följande lydelse.

Mervärdeskattens införande innebär otvivelaktigt en ytterligare belastning på fordonstransporterna mellan fastlandet och främst Gotland och Öland men också för transporterna till en rad andra mindre öar. Skillnaden mellan områden med fast landförbindelse och öar markeras särskilt genom den förändring som den påbörjade bron till Öland kommer att medföra, då den färdigställts. De öar till vilka broförbindelse är utesluten också framdeles kommer med nuvarande konstruktion av mervärdeskatten för transporttjänster således att belastas med denna geografiskt starkt avgränsade merkostnad.

För Gotlands del har förhandlingar visserligen inletts nyligen mellan staten å ena sidan och vissa gotlandskommuner, Gotlands läns landsting och Rederi AB Gotland å den andra angående transportförsörjning till lägsta möjliga kostnad, men någon slutlig uppgörelse har ännu inte träffats. Dessutom innebär det preliminära avtalet inte något hänsynstagande till mervärdeskatten.

Då något hänsynstagande till mervärdeskatten således inte synes bli aktuellt och problemet dessutom har betydelse också för andra delar av landet, vill utskottet tillstyrka motionärernas förslag angående undantag från skatteplikt för bilar, bussar och andra fordon avsedda för personbefordran, som transporteras mellan fastlandet och inrikes område utan fast landförbindelse.

dels att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen antar följande såsom *reservanternas förslag* betecknade ändring av 11 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

11 §.

Från skatteplikt — — — — —	— — — — — samt resgodsbefordran,
3) transport av vara till eller från utlandet eller transport i samband med renhållning,	3) transport av vara till eller från utlandet, <i>transport av motorfordon, avsett för personbefordran mellan område utan fast landförbindelse och fastlandet</i> , eller transport i samband med renhållning,

4) bärgning av — — — — — av veterinär.
(Se vidare anvisningarna.) (Se vidare anvisningarna.)

6) av herr *Lundström* (fp).

Beskattningsvärdet

7) av herrar *Fälldin* (cp), *Eriksson* i Bäckmora (cp), och *Börjesson* i Falköping (cp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 37 rad 11 nedifrån med »Spörsmålet är» och på samma sida slutar med »och skrivelseyrkandena» bort ha följande lydelse.

Det torde dock vara säkert, att mervärdeskatten kommer att medföra betydande komplikationer vid avbetalningsaffärer. Det gäller t. ex. de fall då räntan varierar med marknadsräntan eller vid förändringar inom avtalets ram, samt vid s. k. dröjsmålsränta. Därför bör den vid annan omsättning än kontant betalning utgående räntan borträknas från beskattningsvärdet liksom eventuell kassarabatt. Därmed uppnås överensstämmelse i de nämnda fallen. I förhållande till de föreslagna bestämmelserna skulle visserligen kontanthandeln komma att missgynnas något. Det uppvägs emellertid av de fördelar som vinnas genom att mervärdeskatten blir neutral i förhållande till olika former av kredithandel samtidigt som betydande praktiska svårigheter kan undvikas. De förskjutningar, som kan komma att uppstå mellan kontant- och kredithandel får bedömas, när erfarenheter vunnits efter mervärdeskatte­reformens ikraftträdande.

Utskottet vill med det anförda framhålla, att mervärdeskattens inverkan på betalningsvillkoren och övriga förändringar inom handeln är värd all uppmärksamhet. Övervägande skäl talar för att ränta och kassarabatt räknas bort från beskattningsvärdet vid annan omsättning än kontant betalning. Utskottet tillstyrker därför motionerna och skrivelseyrkandena.

dels att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1010 och II: 1279 antar följande såsom *reservanternas förslag* be­tecknade ändring av anvisningarna till 14 § förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt.

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

Anvisningar

till 14 §.

I beskattningsvärdet — — — — — än mervärdeskatt.

Med vederlag avses vid omsättning mot kontant betalning den erhållna likviden minskad med rabatt som direkt avgår från likviden och vid an-

Med vederlag avses vid omsättning mot kontant betalning den erhållna likviden minskad med rabatt som direkt avgår från likviden och vid an-

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

nan omsättning det pris som överenskommits vid avtalets ingående enligt då utfärdad faktura eller annan handling. I vederlaget skall inräknas avbetalningstillägg, finansieringstillägg, ränta och annat pristillägg som skall erläggas av köparen enligt avtalet. Utställes i samband med avtalet växel eller annat skuldebrev för betalningen, utgöres det avtalade priset av belopp enligt sådan handling med tillägg av kontant likvid som därutöver erlagts. Detta gäller även om lägre pris anges i faktura eller liknande handling.

Vid beräkning av beskattningsvärde eller skattepliktig omsättning får avdrag *icke* göras för s. k. villkorlig rabatt som utgår vid betalning inom viss tid. *Ej heller får avdrag göras* för diskonto vid diskontering av kundväxel.

Vid omsättning ----- jämförlig omsättning.
 Varas saluvärde ----- i kommunalskattelagen.
 Försäljning av ----- och inmontering.
 Utgår gemensamt ----- skäligen grund.
 Vid försäljning ----- hela byggnaden.
 Med monteringsfärdigt ----- sätt färdigmonterat.

8) av herrar *Stefanson* (fp), *Gösta Jacobsson* (h) och *Lundström* (fp).

Avdragsrätten och faktureringskyldigheten

9) av herrar *Stefanson* (fp), *Gösta Jacobsson* (h) och *Lothigius* (h), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som på s. 38 börjar med »Som villkor» och på s. 39 slutar med »utskottet motionerna» bort ha följande lydelse.

I motionen I: 1013 av herr Gösta Jacobsson och II: 1281 av herrar Magnusson i Borås och Lothigius framläggs ett förslag som åsyftar att förhindra att den förenkling av traktamentsbeskattningen, som riksdagen eftersträvat genom 1963 års lagstiftning till betydande del går förlorad genom en alltför stelbent utformning av bestämmelserna i mervärdeskatteförordningen. För-

nan omsättning det pris som överenskommits vid avtalets ingående enligt då utfärdad faktura eller annan handling. I vederlaget skall *icke* inräknas avbetalningstillägg, finansieringstillägg, ränta och annat pristillägg som skall erläggas av köparen enligt avtalet. Utställes i samband med avtalet växel eller annat skuldebrev för betalningen, utgöres det avtalade priset av belopp enligt sådan handling med tillägg av kontant likvid som därutöver erlagts. Detta gäller även om lägre pris anges i faktura eller liknande handling.

Vid beräkning av beskattningsvärde eller skattepliktig omsättning får avdrag göras för s. k. villkorlig rabatt som utgår vid betalning inom viss tid *samt* för diskonto vid diskontering av kundväxel.

slaget innebär att skattskyldig som till anställd utbetalat traktamente bör få rätt till avdrag såsom för ingående skatt med 6 % av traktamentsbeloppet. Härigenom skulle man alltså i dessa fall befria från dokumenteringsskyldigheten genom faktura till gagn för både säljare och köpare.

Enligt utskottets uppfattning skulle ett ovillkorligt upprätthållande av kravet på att ingående skatt skall kunna styrkas genom faktura direkt från leverantören leda till att många företag av kostnadsskäl tvingas överge systemet med penningtraktamenten vid tjänsteresor, vilket för många företag är utomordentligt praktiskt och det enda rationella. Detta skulle helt strida mot de av statsmakterna tidigare med skärpa uttalade önskemålen att beskattningen av traktamenten skall vara enkel och lättredovisad. Det bör nämnas att i åtminstone två länder av de som infört mervärdeskatt nämligen Västtyskland och Nederländerna genom särskilda regler möjliggjorts avdragsrätt i sådana situationer som avses i motionerna.

Utskottet vill ytterligare framhålla att den ändringen inträtt mot vad som gäller enligt varuskatteförordningen att rese- och traktamentskostnader, som uttas vid arbete å annan ort än tjänstgöringsorten skall inräknas i beskattningsvärdet. Särskilt genom att tjänster å fastighet dragits in under beskattningen kommer denna regel att få betydande tillämpningsområde bl. a. för jordbrukare och egnahemsägare. Om avdrag såsom för ingående skatt vägras för traktamenten, som ej kan styrkas genom faktura å företaget, kommer i många fall dels dubbelbeskattning att inträda och dels prestationerna att fördyras för köparna.

Med hänsyn till angelägenheten av att kontroll kan ske fortlöpande bör för avdragsrätt krävas reseräkning från den anställde såvida inte redovisning av traktamentsbeloppen skett på avlöningslistor e. d. En särskild erinran härom bör enligt utskottets mening intas i lagtexten.

dels ansett att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen beslutar ett tillägg till första stycket av anvisningarna till 17 § förordningen om mervärdeskatt av följande lydelse.

»Skattskyldig som enligt reseräkning, kvitterad avlöningslista eller annan dylik handling till anställd utbetalat traktamente motsvarande av riksskattenämnden fastställt normalbelopp äger, i stället för att göra avdrag med i faktura eller motsvarande handling angiven mervärdeskatt beträffande kostnader som avses täckta genom traktamentet, rätt till avdrag såsom för ingående skatt med ett belopp motsvarande 6 procent av traktamentsbeloppet.»

Övergångsbestämmelserna

10) av herr *Gösta Jacobsson* (h), som ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 40 börjar med »Eftersom skatten» och slutar med »detta yrkande» bort ha följande lydelse.

I propositionen föreslås att mervärdeskatteförordningen icke skall gälla likvid som erlägges efter årsskiftet och avser sådant tillhandahållande före årsskiftet som enligt varuskatteförordningen varit befriat från allmän varuskatt. Enligt propositionen skall icke heller mervärdeskatt utgå för likvid efter årsskiftet som avser enligt varuskatteförordningen skattepliktigt tillhandahållande som skett före årsskiftet om säljaren redovisat allmän varuskatt enligt den bokföringsmässiga principen dock att köparen under ett begränsat övergångsskede skall äga rätt att avdraga den av honom sålunda betalda allmänna varuskatten såsom ingående mervärdeskatt. I de fall åter då det är fråga om ett enligt varuskatteförordningen skattepliktigt tillhandahållande före årsskiftet och säljaren redovisat allmän varuskatt enligt den kontantmässiga principen skall däremot vid likvid efter årsskiftet mervärdeskatt utgå. Detta innebär att säljaren blir skyldig att till staten redovisa mervärdeskatt för sådana likvider. Eftersom han debiterat sina köpare allmän varuskatt innebär detta i de flesta fall endast en terminologisk skillnad för säljaren. Då det är fråga om försäljningar avseende bl. a. fabriksstillverkad betongmassa och investeringsvaror, på vilka varuskatteförordningens reduceringsregler är tillämpliga, blir det emellertid fråga om en verklig skillnad. I dessa fall måste sålunda säljaren — om han inte gjort förbehåll för ändringar i beskattningen — redovisa mervärdeskatt efter 10 % oaktat han debiterat sina köpare allmän varuskatt efter endast 6 % (6,38 % vid öppet påslag). Skall han i dessa fall undvika förlust blir han tvungen att efterdebitera köparen den angivna skillnaden. Detta kommer självfallet att merföra ett betydande merarbete för honom. Samtidigt kan konstateras att denna efterdebitering i stort sett saknar betydelse för skatteutfallet då köparen som regel har avdragsrätt för ifrågavarande skatt. Härtill kommer att risk föreligger för att köparen i vissa fall kan vägra betala den högre skatten. Särskilt påtaglig är denna risk då köparen, exempelvis en bank eller en kommun, saknar avdragsrätt. Mot denna bakgrund synes det rimligt att det i förevarande motioner framställda yrkandet bifalles på så sätt att ifrågavarande skatt visserligen skall anses såsom mervärdeskatt men att någon efterdebitering icke behöver äga rum.

dels att utskottet under punkten A 1 bort hemställa

att riksdagen beslutar ett tillägg till punkt 2 av övergångsbestämmelserna av följande lydelse.

»Oaktat förordningen skall äga tillämpning på likvid som sker efter utgången av år 1968 men avser tillhandahållande dessförinnan skall då fråga är om fabriksstillverkad betongmassa eller maskiner och andra inventarier skatt utgå med samma procentsats som i det särskilda fallet skulle ha gällt om förordningen om allmän varuskatt i stället skulle tillämpas.»